

WAASAN PÄIVÄLEHTI

Nr 19 Sunnuntaina, 11 toukokuuta, 2025

ISSN 2954-243X

Helsingin Sanomat ja tekoäly

ALMA

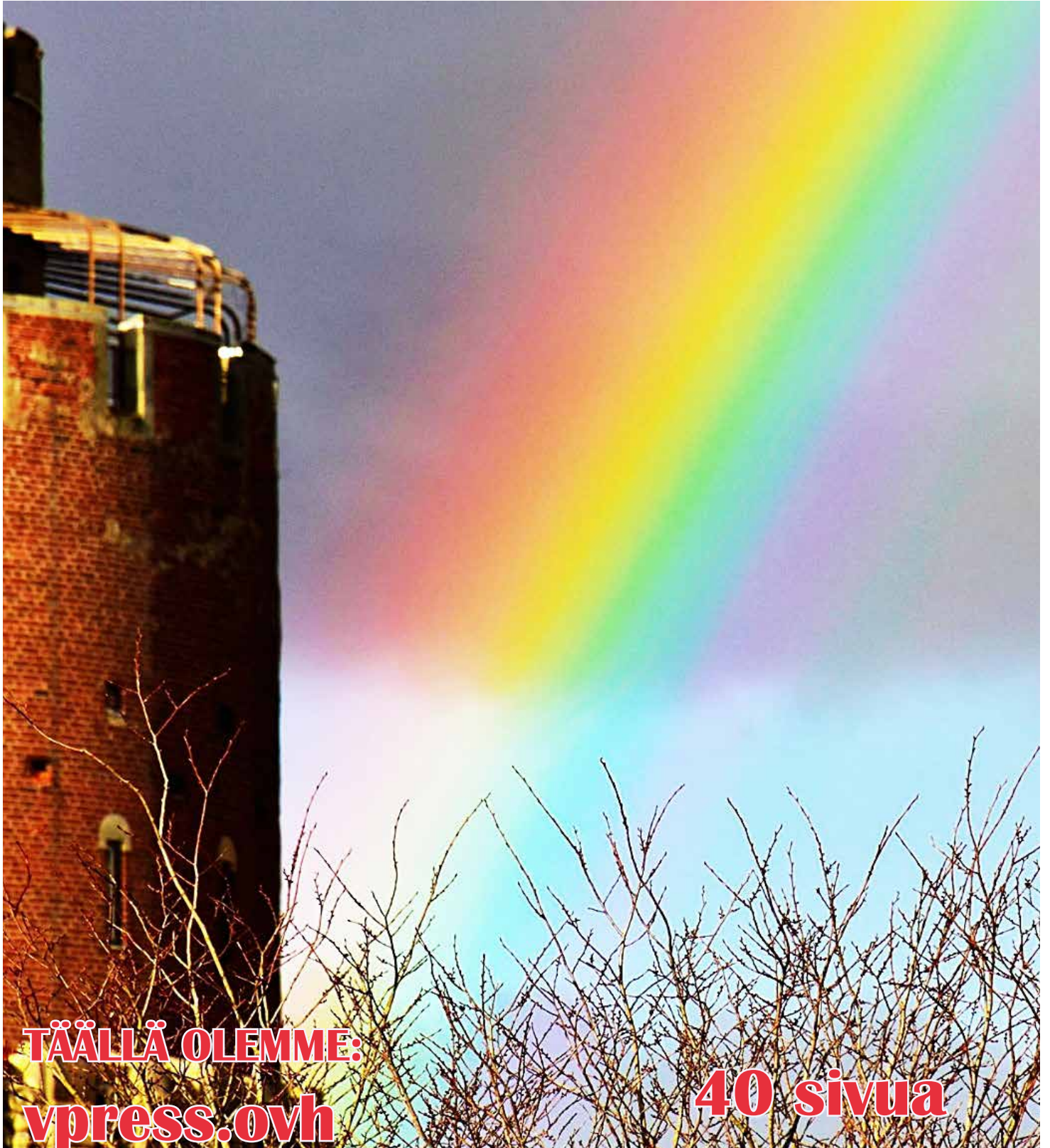
Äitien päivä

Anna-Maj Henriksson

Porno: Synti vai nautinto?

Nyt on kaikilla hämähäkeilä nimet

WAASAN PÄIVÄ- LEHTI

TÄÄLLÄ OLEMME:

vpress.ovh

40 sivua

TÄNÄÄN

Tekoälyn rooli sanomalehtien journalistiikassa – esimerkkinä Helsingin Sanomat

Tekoälyn tulee aiheuttamaan murroksen journalistiikassa,

Teknologian kehitys on muuttanut journalistiikan käytäntöjä nopeammin kuin koskaan aiemmin. Erityisesti tekoäly (AI) on noussut merkittäväksi työkaluksi mediataloissa ympäri maailman. Sen avulla voidaan nopeuttaa sisällöntuotantoa, tehostaa tutkivaa journalismia ja tarjota lukijoille uusia interaktiivisia palveluita. Kuitenkin tekoälyn käyttöön liittyy myös eettisiä haasteita, kuten lähteiden luotettavuus, tiedon puolueettomuus ja työpaikkojen muuttuminen.

Helsingin Sanomat (HS) on Suomen johtava sanomalehti, ja se on ottanut tekoälyn käyttöön monipuolisesti, pitäen kuitenkin journalistisen vastuun ja eettiset periaatteet keskeisenä. Tässä pääkirjoituksessa tarkastelemme tekoälyn vaikutusta journalismiin maailmanlaajuisesti sekä HS:n konkreettisia käyttötapoja.

Tekoäly journalismin apuvälineenä maailmalla

Monet kansainväliset mediatalot, kuten The Guardian, The Washington Post ja Reuters, ovat ottaneet tekoälyn osaksi toimituksellista työtä. Yleisimpiä käyttökohteita ovat:

Uutisten automaattinen generointi – Tietoliikenteestä, urheilutuloksista ja raporttien pohjalta voidaan luoda nopeasti yksinkertaisia uutisia. Esimerkiksi Associated Press käyttää tekoälyä yritystulosten käsittelyyn.

Datan analysointi ja tutkiva journalismi – Tekoäly pystyy läpikäymään valtavia tietomääriä, kuten julkishallinnon asiakirjoja, paljastaen mahdollisia epäkohtia.

Personoitu sisältö – Algoritmit suosittelevat artikkeleita lukijan kiinnostuksen mukaan (esim. Netflixin kaltaiset suositellijat).

Monimuotoistaminen – Kääntäminen, äänittäminen ja tekstin tiivistäminen tehostavat työnkulkua.

stäminen tehostavat työnkulkua.

Kuitenkin ongelmia esiintyy: tekoälyn harhaanjohtavat ”hallusi-naatiot”, syväväärrennökset (deep-fakes) ja tiedon vinoumat ovat uhkia journalistiselle luotettavuudelle. Siksi eettiset ohjeistukset ja ihmisen valvonta ovat välttämättömiä.

Helsingin Sanomat tekoälyn edelläkävijänä

HS on integroinut tekoälyn toimitusprosesseihinsa läpinäkyvästi ja vastuullisesti. Lehti kertoo tästä 6 toukokuuta julkaistussa artikkelissa. Lehden periaatteet korostavat, että toimittaja on aina vastuussa sisällöstä, oli apuna sitten tekoäly tai muu työkalu. Tärkeintä on totuudenmukaisuus ja lukijoiden luottamus.

Keskeiset tekoälyn käyttökohteet HS:ssä

Journalistinen suositelu – HS:n etusivulla ja artikkelien lopussa olevat suositukset perustuvat sekä toimituksen valintoihin että lukijan aiempaan käyttäytymiseen.

Tekoälyääni – Lähes jokainen artikkeli voidaan kuunnella robotitiään lukemana, mikä helpottaa esimerkiksi liikkeellä olevien lukijoiden elämää.

Haastatteluiden litterointi – Tekoäly muuttaa puheen tekstiksi, mutta toimittaja tarkistaa ja korjaa tuloksen ennen julkaisua.

Tiivistelmät – Monet artikkelit alkavat tekoälyn luomalla tiivistyksellä, jota toimittaja hienosäätää.

Tiedonetsintä – Vahtikoira-järjestelmä etsii uutisia kuntien dokumenteista ja toimittaja tekee lopullisen uutisen.

AI-apuri ja Juttuapuri – Työkalut auttavat juttuluonnosten, käännösten ja videokäsikirjoitusten teossa.

Kuvitukset ja asiasanoitus – Tekoäly ehdottaa kuvitusten elementtejä ja artikkelien avainsanoja, mutta lopullinen päätös on toimittajalla.

jalla.

Eettiset rajat: milloin tekoälyä ei käytetä?

HS on asettanut selkeät rajat:

Tekoälykuvia ei julkaista (paitsi poikkeustapauksissa, kun ne ovat itse uutisen aihe).

Tietoturva on ensisijainen – ai-neistoja ei käytetä Sanoman ulkopuolella.

Läpinäkyvyys – Mitä enemmän tekoäly vaikuttaa sisältöön, sitä tarkemmin siitä kerrotaan lukijalle.

Tulevaisuuden haasteet ja mahdollisuudet

Tekoälyn kehitys jatkuu, ja sen käyttö journalismissa tulee vain lisääntymään. Keskeisiä kysymyksiä ovat:

Miten varmistetaan, että tekoälyn tuottama tieto on luotettavaa?

Mitä tehdä, kun tekoäly levittää vahingossa harhaanjohtavaa tietoa?

Miten säilytetään journalistinen ammattitaito, kun rutiinityöt automatisoituvat?

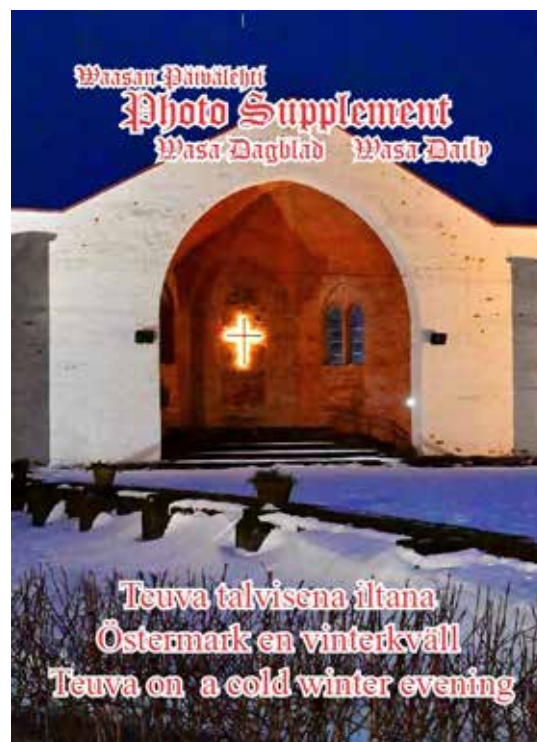
Helsingin Sanomat on ottanut askeleen eteenpäin tekoälyn hyödyntämisessä, mutta pitänyt ihmisen arvion ja journalistiset periaatteet keskeisenä. Tämä on malli, jota muidenkin mediatalojen tulisi seurata.

Tekoäly apuna, ei korvaa-jana

Tekoäly muuttaa journalismia, mutta se ei korvaa toimittajia – ainakaan vielä. Hyödyt (nopeus, tehokkuus, uudet palvelut) ovat merkittäviä, mutta ihmisen arviointi ja eettinen vastuu ovat korvaamattomia. Helsingin Sanomien lähestymistapa, jossa tekoäly on työkalu, ei päättävä, on oikeansuuntainen.

Lukijoiden luottamus on journalismin ydin, ja sen säilyttäminen edellyttää, että tekoälyä käytetään viisaasti – ei halvemaksi tai nopeammaksi, vaan paremmaksi.

Photo Supplement

Teuva talvisena iltana
Östermark en vinterkväll
Teuva on a cold winter evening

Kubaliite - bpress.obh

Kansikuva: Keväinen sateenkaari

UUTISET

KIRJALLISUUS

Oravaisten Nilla Kjellsdotter rikkoi myyntiennätyksiä – Murhia Pohjanmaalla -sarjasta myyty yli 390 000 kappaletta

Uutuusromaani ”Ei sinun lapsesi” syventyy äitiyden kärsimykseen ja vanhemmuuden pelkoihin

Oravaisten asuva ruotsinkielinen dekkarikuningatar Nilla Kjellsdotter on rikkonut kaikki odotukset – hänen Murhia Pohjanmaalla -rikossarjaansa on myyty jo yli 390 000 kappaletta. Sarjan neljäs osa, Ei sinun lapsesi (Gummerus), julkaistaan suomeksi 28. toukokuuta ja se lupaa olla jälleen psykologisesti syvällinen trilleri, joka ravistelee lukijan tunteita.

Pohjanmaan rikosjutut kiehtoivat kansainvälisesti
Vaasan poliisissa työskentelevää etsivä Mija Wadöta seuran-

nut dekkarisarja on noussut Pohjanmaan maisemien ja monimutkaisten rikosjuonten ansiosta suosikiksi paitsi Suomessa ja Ruotsissa, myös Norjassa, Tanskassa ja Virossa. Kjellsdotterin kyky yhdistää jännittävä rikosjuoni syvälliseen henkilökuvaan on tehnyt hänestä yhden Pohjoismaiden arvostetuimmista rikoskirjailijoista.

”Olen hämmästynyt lukijoiden vastaanotosta. Mija Wadön tarinat koskettavat ihmisiä, koska ne käsittelevät universaaleja tunteita – pelkoa, rakkautta ja petosta”, Kjellsdotter sanoo.

Uutuusromaani käsittelee äitiyden kaksijakoisuutta
Ei sinun lapsesi vie lukijan jälleen Pohjanmaan syksyiseen maisemaan, jossa kymmen-

vuotias Albine katoaa talven ensimmäisessä lumimyrskyssä. Kun luotettavana ja täsmällisenä pidetty poika ei palaa kotiin, kylän rauhallinen pintakin alkaa halkeilla.

Etsivä Mija Wadö joutuu kohtaamaan paitsi pojan katoamisen arvoituksen, myös omat sisäiset kamppailunsa. Raskaana oleva Mija pelkää menettävänsä identiteettinsä äitiyden myötä:

”Hän kaipasi lastaan, mutta samaan aikaan pelkäsi, ettei saisi enää olla osa työyhteisöä. Ajatus jäädä äitiysvapaalle tuntui hänestä lähes sietämättömältä.”

Kun tutkinnan johtolangat alkavat viitata Mijan omaan lähipiiriin, hänen on pakko koh-

data synkimmät pelkonsa. Mitä tapahtuu, kun vanhemmuuden rakkauden ja pelon välimaastoon kätkeytyy rikos?

Dekkaritähti, joka teki Pohjanmaan tunnetuksi

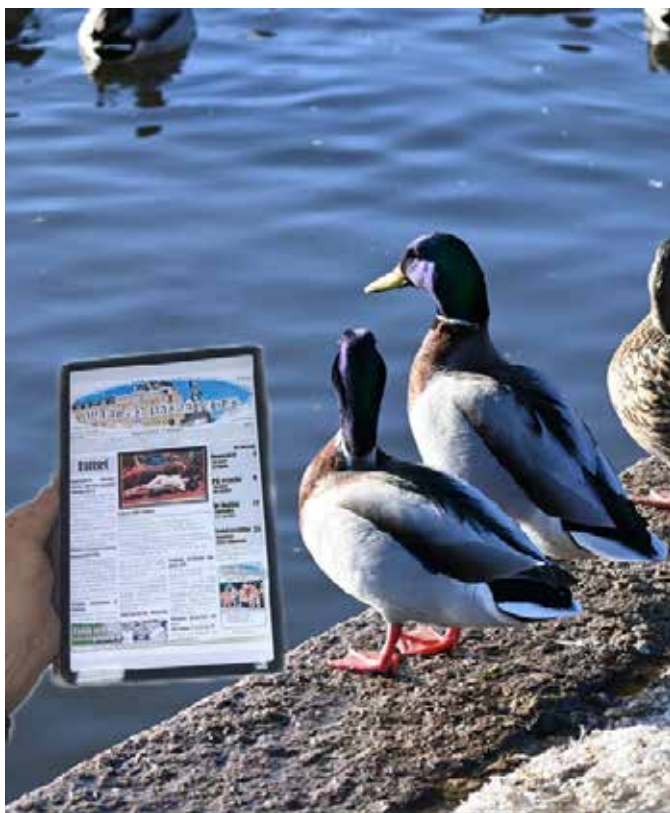
Nilla Kjellsdotterille myönnettiin viime vuonna Österbottens svenska kulturfondetin palkinto Pohjanmaan kulttuurin ja maisemien tunnetuksi tekemisestä. Hänen teoksiaan on keuhuttu paitsi juonen jännittävydestä, myös henkilöhahmojen syvällisyydestä ja arkielämän tarkasta kuvaamisesta.

”En kirjoita pelkästä rikoksesta – haluan kertoa ihmisten tarinoita, joissa jokainen lukija voi nähdä itsensä”, Kjellsdotter kertoo.

Lähde: Gummerus

UUTISSET

TÄMÄN UUTISLEHDEN VOIT LUKEA IHAN MISSÄ TAHANSA

Voit lukea tämän lehden missä tahansa, kuten tässä rannalla

MEDIA

Helsingin Sanomien artikkelit osittain tekoälyn tuottamia

Helsingin Sanomat käyttää tekoälyä journalismin apuvälineenä, mutta kaikki julkaistu sisältö on toimittajien ja päätoimittajan tarkistama.

Lehden mukaan tekoälyn avulla parannetaan journalismin laatua, nopeutetaan työprosesseja ja löydetään uutisia tehokkaammin. Kuitenkin viimeinen vastuu sisällöstä on aina ihmisillä, ei koneilla.

”Kirjoittajat, kuvaajat ja kaikki journalistit ovat vastuussa tekemästään sisällöstä. Mahdolliset virheet tekee ihminen, ei kone”, Helsingin Sanomat korostaa. Lehden

mukaan tekoälyä käytetään avoimesti, ja sen osuudesta kerrotaan erityisesti, jos se on vaikuttanut merkittävästi lopputulokseen.

Helsingin Sanomat noudattaa Julkisen sanan neuvoston suosituksia tekoälyn käytön merkitsemisestä. Tavoitteena on pitää lukijoiden luottamus yllä ja varmistaa, että julkaistu tieto on luotettavaa. ”Tavoitteemme on, että lukija pystyy aina luottamaan HS:n julkaisemaan sisältöön”, lehti sanoo.

Tekoälyn käyttö on yleistymässä mediassa, ja Helsingin Sanomat on selvittänyt sen keskeiset sovellutukset omassa toimituksessaan. Lehden mukaan tekoäly ei korvaa journalistien ammattitaitoa, vaan toimii työkaluna, joka helpottaa ja tehostaa uutisointia.

ÄITIEN PÄIVÄ

Kamarimusiikkia ja makeita herkuja äitienpäivänä – Erikoistarjous ilahduttaa konserttivieraita Vaasan kau-

Valmistaudu viettämään äitienpäivää aivan erityisellä ja aistillisella tavalla! Vaasan kaupunginorkesterin muusikot kutsuvat sunnuntaina 11. toukokuuta klo 15.00 tunnelmalliseen kamarimusiikkikonserttiin kaupungintalon kauniisiin saleihin.

Kaikkien ihanien äitien kunniaksi on luotu ainutlaatuinen tarjous: konserttilippu sisältäen kahvin ja herkullisen leivoksen väliajalla – kaikki tämä edulliseen 25 euron hintaan.

Tämä ikimuistoinen konsertti lupaa matkan läpi eri musiikillisten maisemien, keskittyen kamarimusiikin intiimiin ja ilmeikkääseen maailmaan. Konsertin avaa kaksi lumoavaa duettoja, joissa molemmissa on selkeitä uusklassismin vaikutteita. Ensimmäisenä kuullaan André Jolivetin sonaatti huilulle ja klarinetille, teos jossa nämä kaksi instrumenttia käyvät leikkisää ja

tasavertaista vuoropuhelua. Seuraavaksi yleisö saa nauttia Rebecca Clarken mielteliäästä ja ajoittain melankolisesta duetosta klarinetille ja alttoviululle. Tämä teos sävellettiin Yhdysvalloissa aikana, jolloin Clarke itse tunsu voimakasta kaipuuta kotimaahansa, mikä heijastuu musiikin syvällisyydessä.

Alkusoiton lumoavan tunnelman jälkeen konserttivieraat pääsevät nauttimaan ansaitusta väliajasta. Täällä heillä on tilaisuus nauttia kuppi höyryävää kahvia yhdessä maistuvan leivoksen kanssa, mikä sisältyy tähän erikoistarjoukseen. Tämä tarjoaa täydellisen hetken alkusoiton musiikin pohdintaan ja mukavaan yhdessäoloon muiden musiikin ystävien kanssa.

Konsertin toinen puolisko vie yleisön syvälle slaavilaisen romantiikan intohimoiseen maailmaan.

Vaasan kaupunginorkesterin arvostettu jousikvartetti esittää tuolloin Aleksandr Borodinin toisen jousikvartetton. Tämä mestariteos ei ole ainoastaan täynnä kauniita melodioita ja rikkaita harmonioita, vaan se kantaa myös säveltäjän henkilökohtaisen omistuksen rakkaalle vaimolle. Borodinin toinen kvartetto tunnetaan tunteellisesta intensiteetistään ja sydämellisistä ilmaisuistaan, mikä tekee siitä ihanteellisen teoksen rakkauden ja perhesiteiden kunnioittamiseen äitienpäivänä.

Tämä erikoistarjous tarjoaa ainut-

laatuisen mahdollisuuden yhdistää korkeatasoinen kulttuurielämys viihtyisään yhdessäoloon ja herkulliseen kahvihetkeen. Vaasan kaupunginorkesterin muusikoiden kokeminen näin intiimissä kamarimusiikkiympäristössä on harvinaisen nautinto, ja sen lisäksi mahdollisuus tehdä se äitienpäivänä edulliseen hintaan tekee tapahtumasta entistä houkuttelevamman.

Anna kamarimusiikin kauniiden sävelten ja leivosten makeuden luo odota hetki iloa ja harmoniaa Vaasan kaupungintalolla. Liput tähän erityiseen tapahtumaan voi ostaa Vaasan kaupunginorkesterin verkkosivuilta tai suoraan ovelta, mikäli paikkoja on vielä vapaana. Ole kuitenkin ajoissa liikkeellä varmistaaksesi paikkasi tähän varmasti arvostettuun konserttiin. Juhlita äitienpäivää musiikilla – lahjalla, joka koskettaa sielua!

Lähde: Vaasa.fi

UUTiset

EU

Henriksson Europarlamentissa: Ukrainan taistelu on koko Euroopan taistelu – Muisto toisen maailmansodan päättymisestä vahvistaa tukea Ukrainalle

Anna-Maja Henriksson

Europarlamentaarikko ja Renew Europe-ryhmän varapuheenjohtaja Anna-Maja Henriksson (RKP) piti Euroopan parlamentissa vaikuttavan puheen Euroopan voitonpäivän (Victory in Europe Day) kunniaksi.

Tämä päivä, 8. toukokuuta 2025, vietettiin toisen maailmansodan päättymisen 80-vuotispäivää. Henriksson muistutti puheessaan Suomen omasta erityisestä ”voitonpäivästä”, 27. huhtikuuta 1945, jolloin natsi-Saksan joukot oli ajettu pois Lapista ja Suomi oli jälleen itsenäinen ja vapaa maa.

Henriksson jakoi henkilökohtaisen muiston isästään, joka taisteli suomalaisten aseveljien rinnalla Suomen vapauden ja itsenäisyyden puolesta.

Hän korosti, kuinka merkittävä saavutus Suomen sotilailta oli onnistua kahdesti pysäyttämään Neuvostoliiton massiiviset miehitys- ja hyökkäysyritykset talvisodassa ja kesällä 1944. Henriksson totesi tämän torjuntavoiton olleen ainutlaatuinen myös koko Euroopan demokratian kannalta.

Puheensa painopiste siirtyi ajankohtaiseen ja vakavaan tilanteeseen Euroopassa. Henriksson alleviivasi Ukrai-

nan tämänhetkistä kamppailua olemassaolostaan Venäjän hyökkäyssodan keskellä. ”Tänään Ukraina taistelee veitsi kurkulla. Tämä on myös meidän, koko Euroopan taistelu,” hän painotti.

Henriksson teki selväksi, että Euroopan on tuettava Ukrainaa sen taistelussa, jotta maa voi saavuttaa torjuntavoiton omilla ehdoillaan. Samalla hän vaati Venäjää vastaamaan provosoimattomasta aggressiostaan ja sen aiheuttamasta brutaalista tuhosta.

Henriksson muistutti Euroopan unionin historiallisista juurista rauhanprojektina toisen maailmansodan jälkimainingeissa. Hän vetosi

parlamenttiin ja koko Eurooppaan, että tämä perusta ei saa koskaan unohtua. ”Muistakaamme se aina ja tehkäämme kaikkemme, jotta Ukraina voi jonain päivänä liittyä Euroopan unioniin,” Henriksson päätti puheensa vahvalla viestillä yhtenäisyydestä ja tulevaisuuden toivosta. Hänen sanansa saivat osakseen laajaa huomiota ja tukea parlamentissa, korostan Euroopan yhteistä sitoutumista rauhaan, demokratiaan ja Ukrainan itsenäisyyteen.

Henrikssonin puhe toimi vahvana muistutuksena historian opetuksista ja velvoitteesta tukea niitä, jotka tälläkin hetkellä taistelevat Euroopan arvojen puolesta.

UUTISET

ALMA

Harrastuksesta uusia taitoja ja ystäviä – Ilmoittautumisen kansalaisopisto Alman monipuolisille kursseille alkaa toukokuussa

Kiinnostaako uuden kielen oppiminen, luovat kädentaidot vai hyvinvoinnin lisääminen? Vaasan kansalaisopisto Alma avaa ovensa jälleen uusille oppijoille lukuvuonna 2025–26.

Ilmoittautuminen ensi lukuvuoden laajaan kurssitarjontaan käynnistyy torstaina 15. toukokuuta kello 15.00. Innokaimmat pääsevät kurssivalikoimaan tutustumaan ja ilmoittautumaan jo nyt osoitteessa uusi.opistopalvelut.fi/vaasa, jossa suuri osa kevään 2026 kursseista on jo varattavissa.

Alma on vakiinnuttanut asemansa merkittävänä aikuisoppimisen keskuksena Vaasan seudulla. Vuosittain opiston yli 1000 kurssia houkuttelee noin 16 000 osallistujaa kymmeneltä eri ainealueelta. Toiminta ei rajoitu ainoastaan Vaasaan, vaan Alma järjestää kursseja myös Vähässäkyrössä, Laihialla ja Isossakyrössä. Modernin ajan hengessä myös verkko- ja opintopistekurs-

sien valikoima on laaja, mahdollistaen opiskelun ajasta ja paikasta riippumatta. Kansalaisopiston kurssit ja luennot ovat avoimia kaikille, ikään tai pohjakoulutukseen katsomatta.

Ensi lukuvuosi tuo tullessaan jälleen kiinnostavia uutuuksia, jotka täydentävät Alman jo ennestään rikasta tarjontaa. Uusia tuulia ovat muun muassa kurssit, joilla pääsee kokeilemaan ompelemista kalannahasta, rauhoittumaan raskausjoogan parissa, sukeltamaan muinaispohjoismaisen kielen eli norrøntin saloihin verkon välityksellä sekä löytämään tasapainoa mindfulnessin ja musiikin hyvinvointia edistävien vaikutusten avulla. Suosituimpien kurssien, kuten suomen kielen eri tasojen, monipuolisten ompelukursien sekä erilaisten hierontatekniikoiden opetuksen, tarjontaa on lisätty vastaamaan kasvaneeseen kysyntään. Erityisesti keramiikka- ja kenkäkursit ovat perinteisesti olleet nopeita täyttymään heti ilmoittautumisen auetta, joten nopea reagointi kannattaa. Myös Kyrönmaan alueen kurssitarjontaa on vahvistettu uusilla joogakursseilla, tuoden hyvinvoin-

tia lähemmäs alueen asukkaita.

Perinteisten harrastekurssien lisäksi Alma panostaa myös ammatilliseen kehittymiseen tarjoamalla erilaisia pätevyittäviä koulutuksia. Esimerkkinä tästä ovat Mielenterveyden ensiapu -kurssit, joiden onnistuneesta suorittamisesta osallistujat saavat virallisen pätevyystodistuksen. Nämä kurssit ovat arvokkaita taitoja niin yksilön hyvinvoinnin kuin työelämänsä näkökulmasta.

”Vaikka suurin osa lukuvuoden 2025–26 kursseista julkaistaan toukokuussa ilmoittautumisen yhteydessä, on hyvä muistaa, että päivitämme tarjontaamme jatkuvasti läpi vuoden,” muistuttaa kansalaisopisto Alman rehtori Sannasirkku Autio. Hän korostaa kansalaisopistojen merkitystä paitsi uusien taitojen oppimisympäristönä, myös tärkeänä yhteisöllisyyden ja uusien ystävyssuhteiden mahdollistajana.

”Meille on ensiarvoisen tärkeää tarjota monipuolisia oppimismahdollisuuksia kaikenikäisille ja eri elämäntilanteissa oleville ihmisille. Oppiminen

ei ole pelkästään uusien taitojen hankkimista, vaan se on myös elämän rikastuttamista ja hyvinvoinnin edistämistä.”

Verkossa tapahtuvan ilmoittautumisen lisäksi Alma tarjoaa perinteisempiäkin ilmoittautumistapoja. Halukkaat voivat ilmoittautua kursseille paikan päällä Alman palvelupisteissä Vaasassa osoitteissa Raastuvankatu 31 (puh. 0400 868 110, avoinna ma-pe klo 8–16) ja Raastuvankatu 33 (puh. 040 6299 133, avoinna ma-to klo 10–14). Palvelupisteissä asiantuntevat työntekijät auttavat mielellään kurssivalinnoissa ja vastaavat mahdollisiin kysymyksiin.

Nyt onkin oiva hetki tutustua Alman laajaan kurssitarjontaan verkossa ja suunnitella tulevaa lukuvuotta uusien kiinnostavien harrastusten ja oppimiskokemusten parissa. Olipa kiinnostuksen kohteeksi kieli, taide, liikunta, hyvinvointi tai käytännön taidot, Alman monipuolisesta valikoimasta löytyy varmasti jokaiselle jotakin. Tartu tilaisuuteen ja ilmoittaudu mukaan rikastuttamaan elämääsi uusilla taidoilla ja ystävillä!

Lähde: Vaasa.fi

UUTISET

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

»Porno – Synti vai nautinto?« Itä-Suomen yliopiston uusi tutkimus paljastaa kristittyjen monimutkaisen suhteen pornoon

Aktiivisesti uskonnolliseen elämään osallistuvat suomalaiset kristityt käyttävät pornoa yllättävän runsaasti, vaikka suurin osa pitää sitä syntinä ja moraalisesti vääränä. Tämä ristiriita aiheuttaa syvää häpeää ja henkistä kärsimystä, paljastaa TM Pia Rendicin urauurtava väitöstutkimus Itä-Suomen yliopistossa.

Nuoret naiset uskonnollisissa piireissä pornon yllättäviä aktiivikäyttäjiä

Tutkimus, johon osallistui yli 500 kristittyä pornon käyttäjää, osoitti merkittäviä sukupuolieroja:

Nuoret naiset, jotka osallistuvat aktiivisesti seurakunnan toimintaan, olivat ylläpidettyinä pornon säännöllisten käyttäjien joukossa

Aloittamisen pääsyy oli uteliaisuus ja seksuaalinen kiinnostus (68 %)

Jatkamisen yleisin syy itseyydytys (82 %)

Vain 12 % koki pornon parantavan parisuhdettaan

”Erityisen yllättävää oli, kuinka moni nuori nainen kertoi katsovansa pornoa säännöllisesti vaikka tiesi sen olevan ristiriidassa uskonnollisten vakaumustensa kanssa,” kertoo Rendic.

Moraalinen ahdistus ja parisuhdeongelmat

Tutkimus nosti esille pornon aiheuttamia psyykkisiä ja sosiaalisia vaikutuksia:

Henkilökohtaiset ristiriidat: 89 % koki syyllisyyttä käytön jälkeen

Parisuhdevaikutukset: 76 % kertoi pornon vaikuttaneen negatiivisesti intiimisuhteeseen

Uskonnolliset konfliktit: 68 % tunsivat itsensä ”huonomaksi kristityksi” pornon käytön takia

”Monille muodostuu kierätyks, jossa katumuksen tunne johtaa väliaikaiseen pidättyväisyyteen, mutta sitten palataan käyttöön,” Rendic selittää.

Kirkon hiljainen kriisi – tarvitaan uutta lähestymistapaa

Rendicin mukaan tutkimus osoittaa selkeän tarpeen:

Kirkon tulisi kehittää nykyaikaisempia ohjausmenetelmiä

Pia Rendic

Seksuaalikasvatusta tarvitaan uskonnollisissa yhteisöissä

Pornoriippuvuuden ehkäisy ja hoito tulisi ottaa mukaan diakoniatyöhön

”Kun 40 % vastaajista kertoi hakeutuneensa ammattiapua pornon aiheuttamiin ongelmiin, mutta vain 8 % seurakunnan ohjaajalle, meillä on selvä ongelma,” Rendic toteaa.

Väitös herättää keskustelua Väitöstilaisuus järjestetään 16.5.2025 Joensuun kampuk-

sella, ja sen voi seurata myös verkossa. Vastaväittäjänä toimii Turun yliopiston dosentti Marjo Kolehmainen.

”Tämä tutkimus rikkoo tabuja ja tarjoaa eväitä rakentavampaan keskusteluun seksuaalisuudesta uskonnollisissa yhteisöissä,” sanoo professori Kati Tervo-Niemi, joka toimii väitöskirjan kustoksena.

Tutkimus on osa Itä-Suomen yliopiston laajempaa hanketta uskonnon ja nykyaikaisen elämän ristiriitojen selvittämiseksi.

Lähde: Itäsuomen yliopisto

Ida Silfverberg

23.1.1834, Helsinki - 20.12.1899, Firenze, Italia

Paimentyttö, 1867

TAPAHTUMAT

TIKANOJA

UUDEEN TAIDETAPAHTUMA

Mestarillisen luonto- ja henkilökuvaaja Eero Järnefeltin (1863–1937) koko uraa käsittävä näyttely nähdään 25.5.2025 asti Tikanojan taidekodissa - eli vielä hyvin ehtii.

Vaasaan Järnefelt kytkeytyy siten, että hänen isänsä Alexander toimi Vaasan läänin kuvernöörinä vuosina 1888–1894. Alexander asui Rantakadulla ja perhe vuokrasi kesäpaikakseen Tottesundin kartanon Maksamaalta kesiksi 1891–1892. Eero Järnefeltin sisar Aino avioitui siellä Jean Sibeliuksen kanssa.

Näyttelyn on kuratoinut Ateneumin intendentti Timo Huusko ja näyttelyn Tikanojan taidekotiin on tuottanut Ateneum taidemuseo / Kansallisgalleria yhteistyössä

Vaasan museoiden kanssa.

DIANDRA ÄITIENPÄIVÄKONSERTTI

11.5.2025 klo 17.00

Romeo

Pitkäkatu 53, 65100 Vaasa

Vaasan kaupunginteatteri

<https://www.vaasankaupunginteatteri.fi/>

WASA SINFONIETTA

Vaasan kaupungintalo 18.5. klo 14.00

Pelastakaa Puut -hyväntekeväisyyskonsertti

Pelastakaa Puut -hyväntekeväisyyskonsertin tuotto annetaan Vaasan kaupunginpuutarhalle puiden ostamista varten ympäristötekona Vaasan kaupungin leikkipuistoihin ja päiväkotien pihalle vaasalaislasten iloksi.

<https://wasasinfonietta.net/>

VAASAN KUOROFESTIVAALI XXXI

22-24.5.2025

Vaasan kuorofestivaali on merkittävä kansainvälinen kuoromusiikin tapahtuma. Laulukauden iloinen ja sosiaalinen päätösjuhla on avoin kaikille kuoroille.

ELLY SIGFRIDIN TORI

Kevätmarkkinat

16.5.2025 klo 15.00 – 19.00

Mustasaarentie 65610, Korsholm

Mustasaaren kuntakehitys-0444240300johanna.langs-

kog@korsholm.fi

<https://korsholm.fi/utveckling>

ILTAMUSIIKKI

Vaasan kirkossa – nauti klassisen kesäillan tunnelmasta

Tunnelmoi kesäillat korkeatasoisen musiikin merkeissä Vaasan kirkossa. Evankelis-luterilaiset seurakunnat tarjoavat jälleen kerran maksuttomia klassisen musiikin konsertteja, jotka ovat jo vuosien saatossa vakiinnuttaneet asemansa kaupungin kesäohjelman helmenä.

Klassista iltamusiikkia keski- viikkoisin 4.6.25 lähtien klo 19.30

4.6. Kamarikuoro Canticum Maris.

11.6. Serene Erhie, sopraano ja Anna Roos, piano.

18.6. Monica Heikius, sopraano ja Karolin Wargh, urut.

ILMAJOEN MUSIIKKIFESTIVAALI

”Isoviha” 1713-1721”

6.-15.6.2025

”Tämä voimakas ja ajan-

kohtainen ooppera tuo vihan vuodet ja esi-isämme kohtalot takaisin Kyrönjoen rannoille.

Big Wrath on järkyttävä ja ravitseva tarina perhesiteistä, äidinrakkaudesta, sinnikkyydestä ja yhteistyön voimasta tietyn ajan kuluessa,

kun Venäjän julma hyökkäyssota Suomea vastaan poltti Pohjanmaan mustaksi maaksi.”

www.musiikkijuhlat.fi

AMOX REX Helsinki

12.6.25

VAPAA pääsy

www.amorex.fi

NÄRPES TEATER

”Maskinisterna”, ruotsinkielinen näytelmä Wickströmin veljeksistä ja heidän moottori- tehtaastaan. käsikirjoituksesta ja ohjauksesta Erik Kiviniemi. Ensi-ilta 28.6.25 klo 19

Muut esitykset:

1.7 klo 19

3.7. klo 19

7.7. klo 19

8.7. klo 19

10.7 klo 19

13.7. klo 17

15.7. klo 19

16.7. klo 19

17.7. klo 19

19.7. klo 19

KORSHOLMAN MUSIIKKIJUHLAT

23.7.–30.7.2025

Yli sata taiteilijaa eri puolilta maailmaa kokoontuu heinäkuun lopussa viettämään musiikin ja yhdessäolon viikkoa. Tänä vuonna 43. vuosikymmenen juhlaohjelmistoon on koottu laaja ja monipuolinen ohjelma, jonka teemana on ”Sillat” ja alateemana ”Kuljetaan yhdessä”.

Festivaalin ohjelmistosta löytyy klassista musiikkia, tangoa, kansanmusiikkia, lastenkonsertteja ja ensimmäistä kertaa myös balkanmusiikkia

WASA FUTURE -FESTIVAALI

11-16.8.2025

Wasa Future Festival 2026 järjestetään 11.–16. elokuuta. Tapahtuma kokoa osaavia ja motivoituneita henkilöitä elinkeinoelämästä, yliopistoista, alueellisista päätöksentekojärjestelmistä ja ministerikunnasta keskittymään ongelmien ratkaisuun Vaasassa ja eri puolilla Suomea.

Tilaisuutta voi seurata Wasa

Future Festivalin YouTube-kanavalla.

Wasan innovaatiokeskus

Gerbyntie 18

65230 Vaasa

<https://wasafuturefestival.fi/>

TAITEIDEN YÖ

14.8.2025

”Toivottavasti näemme taas tämän vuoden Taiteiden yössä”

<https://www.vaasa.fi/koe-ja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/taiteiden-yo/>

RITZ

25.7.25 klo 19

MARI PALO – TANGO

Yksi Suomen halutuimmista sopraanoista sukeltaa tangin maailmaan.

Korsholman musiikkijuhlat

VAASAN KAUPUNGINTALO

27.7.25

KONSERTTI ROYAL

Amélie lähtee Belgradiin ystävineen

Korsholman musiikkijuhlat

KOKKOLAN SUUSKAMARI-KOKKOLAN SYYSKAMARI

Elokuu 2025 & 2026

www.kokkolansyyskamari.com

KÄLKKÄBRA Kokkolan Oopperajuhlat

14-16.11.25

”Ihmislähtöisille ja oopperaa oopperan vuoksi”

www.kpkamariooppera.fi

RUSK

18-22.11.2025

Kamarimusiikkia Pietarsaaresta

Taiteellinen johtaja

Anna-Maria Helsing

Vuoden säveltäjä

Dobrikna Tabakova

TERVEYS

Multatuotteet, kompostimulta ja Legionellabakteerit: Varoituksia ja Vinkkejä

Kotipuutarhurit, olkaa tarkkana!

Multa- ja kompostituotteiden käsittelyssä saattaa piillä terveysriski, sillä niissä voi olla legionellabakteereja. Tämä ei ole uusi huoli – vuonna 2023 multa tunnistettiin tartunnanlähteeksi viidessä legionelloositapauksessa, kun kaikkiaan tapauksia oli 54. Tämä herättää kysymyksen: Mitä meidän tulisi tietää legionellabakteereista, niiden historiasta ja hoidosta?

Legionellabakteerit ovat saaneet nimensä vuonna 1976 pidetyn Amerikan legioonalaistapaamisen mukaan. Monet osallistujat sairastuivat keuhkokuumeeseen. Epidemian jälkeen löydettiin Legionella-suvun bakteereja hotellin vesijärjestelmässä. Legionellabakteerit ovat yleisiä luonnonvesissä ja maaperässä, ja ne voivat aiheuttaa vakavia sairauksia ihmisille erityisesti vesijärjestelmissä, kuten suihkuissa, porealtaissa ja jäähdytysjärjestelmissä.

Legionellabakteerit leviävät hengitysteiden kautta hengitettävän aerosolin välityksellä. Ne voivat aiheuttaa vakavan keuhkokuumeen, erityisesti ikääntyneille ja heikentyneen vastustuskyvyn omaaville henkilöille. Keuhkokuumeen oireita voivat olla kuume, yskä, hengenahdistus ja rintakivut. Mikäli epäillään legionellan aiheuttamaa keuhkokuumetta, on tärkeää hakeutua lääkärin hoitoon välittömästi.

Legionellan aiheuttamaa keuhkokuumetta hoidetaan yleensä antibiooteilla, kuten atsitromysiinillä tai levofloksasiinilla. Hoidon tehokkuuteen vaikuttaa potilaan yleiskunto ja mahdolliset muut sairaudet. Lisäksi on tärkeää minimoida altistuminen legionellabakteereille ennaltaehkäisevien toimenpiteiden avulla.

Kun käsitellään multa- ja kompostituotteita, on hyvä noudattaa erityistä varovaisuutta. Vältä niiden pölyyttämistä ilmaan, suojaa käsissä olevat haavat ja käytä suojakäsineitä. Pese kädet huolellisesti käsittelyn jälkeen ja säilytä multapussit poissa auringonvalolta. Ennaltaehkäisevien toimenpiteiden noudattaminen on avain legionellabakteerien aiheuttamien riskien minimoimiseksi.

Tässä on THL:n tänö keväänä julkaistut ohjeet:

Vältä mullan ja kompostin pölyyttämistä hengitysilmaan. Suojaa käsissä olevat haavat ja rikkiäinen iho.

Käytä suojakäsineitä ja pese lopuksi kädet huolellisesti.

Avaa multapussi siten, että suuaukko on poispäin kasvoista.

Kostuta multaa tai kompostia tarvittaessa alhaisella vedenpaineella, kuten vesikanun avulla.

Pese multa- tai kompostimateriaalityövälineistä alhaisella vedenpaineella.

Säilytä multapussit poissa auringosta, sillä auringossa säilytetyn pussin sisälämpötila 20–40°C on ihanteellinen legionellabakteerien lisääntymiselle.

Jos pölyämistä ei voida muutoin vähentää, FFP-2 ja FFP-3-tason suojaimet suojaavat altistumiselta. Muista asetella suojain tiiviisti kasvoille.

(Lähde: mm thl.fi)

TIEKIRKOT

Näin löydät tiekirkkoon!

Vuosisatojen ajan kirkot ovat toimineet yhteisöjen lohtupaikkana ja hengellisen uudistumisen lähteenä. Modernissa Euroopassa on kuitenkin syntynyt ainutlaatuinen konsepti: tiekirkot. Nämä kirkot on suunniteltu tai muutettu erityisesti matkailijoita varten, tarjoamalla turvapaikan rukoukseen, hiljentymiseen tai yksinkertaisesti rauhalliseen taukoon matkalla.

Saksa: Pioneeri

Saksaa pidetään tiekirkkokonseptin synnyinmaana. Ensimmäisen tiekirkon uskotaan avatun vuosikymmeniä sitten Baden-Badenissa, tarjoten lepopaikan väsyneille matkailijoille Autobahnilla. Nämä joskus Autobahn-kapelleiksi kutsutut tiekirkot ylpeilevät usein erottuvalla arkkitehtuurilla, luoden visuaalisesti vaikuttavan maamerkin moottoritien varrelle.

Suomen laaja verkosto

Suomi on omaksunut tiekirkkokonseptin huomattavalla innolla. Yli 200 tiekirkon verkosto kattaa koko maan, tarjoamalla turvapaikan matkailijoille erityisesti kesäkuukausina. Vaikka jotkut sulkeutuvat talveksi, muutamat pysyvät avoinna ympäri vuoden, tarjoten lämpimän ja vieraanvaraisen tilan kaikille.

Rajat ylittäen: Tiekirkkokonseptin leviäminen

Vaikka Saksa ja Suomella on parhaiten toimivat verkostot, tiekirkkokonsepti on hiljalleen saavuttamassa suosiota myös muissa Euroopan maissa. Itävalta, Unkari ja Hollanti ovat vain muutamia esimerkkejä maista, joista löydät nämä matkailijaystävälliset jumalanpalveluspaikat.

Onko Yhdysvalloissa tiekirkkoja?

Tällä hetkellä tiekirkkokonsepti ei ole yhtä laajalle levinnyt Yhdysvalloissa. On kuitenkin esimerkkejä kirkkoja, jotka sijaitsevat isojen moottoritien varrella ja tarjoavat samankaltaista vieraanvaraisuutta matkailijoille. Joil-lakin on erityisiä lepoalueita tai ne avaavat ovensa rukoukseen ja hiljentymiseen. Lisäksi rastipaikoilla on usein kappeleita tai hiljaisia tiloja, jotka on tarkoitettu tien päällä oleville matkailijoille.

Opasteena nykyaikaiselle matkailijalle

Nopean matkustamisen aikakaudella tiekirkot tarjoavat arvokkaan palvelun. Ne tarjoavat väsyneille matkailijoille paikan löytää hetken rauhaa, yhdistää uudelleen uskonsa tai yksinkertaisesti arvostaa kaunista tilaa. Ai-nutlaatuinen arkkitehtuuri ja vieraanvarainen tunnelma tekevät niistä enemmän kuin vain levähdyspaikkoja; ne ovat kulttuurisia maamerkkejä ja todisteita hengellisen yhteyden pysyvistä voimista.

Näin löydät Tiekirkkoon!

Suomessa kesäisin yli 260 Tiekirkkoa avaa ovensa vierailijoille. Moniin näistä kirkkoista pääsee helposti seuraamalla valkoisia Tiekirkko-kylttejä tienvarsilla.

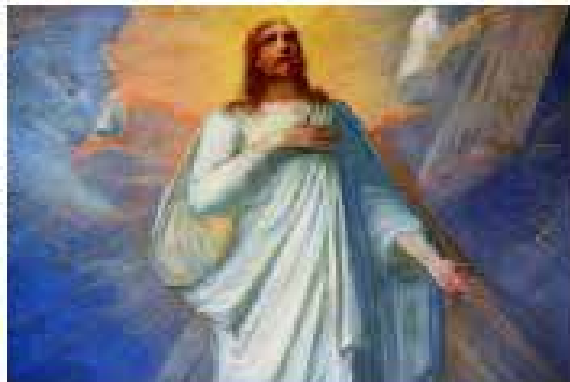
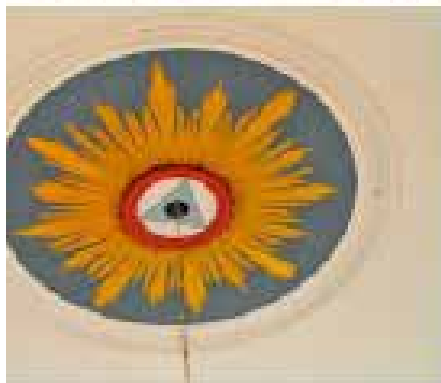
Ennen reissua kannattaa kuitenkin

kurkistaa Tiekirkot.fi -sivustolle, josta löytyvät tarkat tiedot tiekirkoista. • Voit etsiä Tiekirkkoja käyttämällä karttahakua ja valitsemalla oman kesälo-mareittisi, jolloin näet, mitkä kirkot osuvat matkan varrelle. • Voit myös selailla Tiekirkkojen listaa ja etsiä kirkkoja paikkakunnan tai kirkon tyyppin (puu-, be-toni- ja kivikirkot) perusteella.

Kirkkojen aukioloajat vaihtelevat, joten tarkista tiedot aina sivustoltamme kirkon omalta sivulta. Useimmat kirkot ovat avoinna 5.6.–20.8. klo 11–16, mutta osa Tiekir-koista palvelee vierailijoita ympäri vuoden. Kirkkoissa voi olla tarjolla jumalanpalveluksia sekä muita tapahtumia, kuten konsertteja ja meditaatiohetkiä.

Suomen ensimmäiset Tiekirkot avautuivat 1990-luvun alussa, aluksi muutamassa Pohjois-Suomen kirkossa. Saksasta saatu ajatus avointen ovien kirkoista on sittemmin levinnyt laajalle. Mukana on sekä evankelis-luterilaisia että ortodoksia kirkkoja, ja uusia kirkkoja liittyy mukaan joka vuosi.

Lisäksi voit löytää tietoa Tiekirkoista Facebookista ja Instagramista tililtä @tiekirkot. Seuraa Tiekirkkoja sosiaalisessa mediassa ja ihastele ihmisten kirkkobongausta hashtagilla #tiekirkko.

Lähialueemme tiekirkkoja

HYVINVOINTIALUE

Pohjanmaan hyvinvointialueella uudistetaan terveyspalvelujen saatavuutta – hoitoa voi saada nyt myös muista sosiaali- ja terveyskeskuksista

Pohjanmaan asukkaat saavat syksystä 2025 alkaen merkittävästi joustavammat mahdollisuudet terveyspalveluiden käyttöön.

Hyvinvointialueen uudistuksen myötä lyhytaikaista hoitoa voi saada miltä tahansa alueen terveysasemalta tai sosiaali- ja terveyskeskuksesta, mikäli oman toimipisteen jonot ovat pitkät. Muutos astuu voimaan viimeistään 1. syyskuuta 2025, ja sen tavoitteena on nopeuttaa hoitoon pääsyä sekä parantaa palvelujen saatavuutta.

Jonoissa odottaminen lyhenee – hoitoa voi saada myös työ- tai asuinpaikkakunnan ulkopuolelta.

Uudistuksen myötä potilaat voivat hakeutua hoitoon lähimpään saatavilla olevaan terveyskeskukseen, jos oman asemansa jonot ovat pitkät. Tämä koskee kuitenkin vain lyhytaikaista hoitoa, kuten akuutteja sairauksia tai kiputiloja. Pitkäaikaissairauksien hoito sekä äi-

tiys- ja lastenneuvolapalvelut jäävät edelleen saman hoitajan tai yksikön vastuulle, sillä jatkuva hoitosuhde on näissä palveluissa erityisen tärkeä.

– Tämä on asiakkaiden toivoma muutos. Jatkossa yksittäisen terveysongelman voi hoitaa esimerkiksi työpaikkakunnan terveysasemalla, jos siellä on nopeammin aikoja, kertoo Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyskeskuksen toimialajohtaja Sofia Svartsjö.

Henkilöstö voi ohjata potilaan toiseen yksikköön, jos odotusaika lyhenee.

Uusi järjestelmä mahdollistaa myös sen, että terveydenhuollon ammattilaiset voivat hoidon tarpeen arvioinnin jälkeen ohjata potilaan toiseen yksikköön, mikäli siellä on lyhyempi odotusaika. Matkan ei kuitenkaan tule ylittää 50 kilometriä, ja potilaalla on aina oikeus kieltäytyä ohjauksesta ja odottaa aikaa omassa terveysasemassaan.

Muutos on mahdollinen vasta nyt, kun koko Pohjanmaan hyvinvointialue käyttää yhtenäistä po-

tilastietojärjestelmää, mikä tekee tiedon jakautumisen eri yksiköiden välillä saumattomaksi.

Ajanvaraus digitaalisesti tai puhelimitse

Hoidon tarpeen arviointi tehdään edelleen puhelimitse joko yleisen terveysneuvonnan numerossa 06 218 9000 tai suun terveydenhuollon puhelinnumerossa 06 218 9100. Kristiinankaupungissa arviointi tehdään numerosta 06 218 6019. Aikoja voi varata myös digitaalisesti, ja uusi sairaanhoidon sähköinen vastaanotto on jo käytössä puolelta Pohjanmaan asukkaista.

Jatkuvan hoidon yksikköä voi vaihtaa kuuden kuukauden välein

Toinen merkittävä muutos koskee pitkäaikaishoidon ja neuvolapalveluiden yksikön vaihtamista. Aiemmin toimipistettä sai vaihtaa vain kerran vuodessa, mutta jatkossa vaihtoväli lyhenee kuuteen kuukauteen. Tämä antaa potilaille enemmän joustavuutta, esimerkiksi muuton tai muuttuneiden tarpeiden

myötä.

– Pitkäaikaiset hoitosuhteet ovat tärkeitä sekä potilaalle että hoitohenkilöstölle. Oman lääkärin tai hoitajan tunteminen parantaa hoidon laatua ja turvallisuutta, mutta samalla haluamme tarjota mahdollisuuden vaihtaa yksikköä, jos siihen on tarve, Svartsjö selventää.

Päätös valmistellaan käytäntöön syksyyn mennessä

Pohjanmaan aluehallitus hyväksyi valinnanvapauden laajentamisen kokouksessaan 5.5.2025. Käytännön toteutustyöt käynnistyvät nyt, ja kaikki muutokset ovat voimassa viimeistään syyskuun alussa. Uudistuksen odotaan parantavan palvelujen saatavuutta erityisesti maaseudulla sekä vähentävän jonoja ruuhka-aikoina.

Lähde; Hyvinvointialue

VENÄJÄ

MEDVEDEV

Medvedevin ydinaseuhka uusille Nato-maille – tyhjiä sanoja vai vaarallinen eskalaatio?

Venäjän turvallisuusneuvoston varapuheenjohtaja Dmitri Medvedev on jälleen esittänyt uhkaavia kommentteja äskettäin Natoon liittyneitä Suomea ja Ruotsia kohtaan.

TASS- uutistoimiston 29. huhtikuuta laajalti siteeraamassa lausunnossa Medvedev varoitti, että jokaisesta uudesta Nato-jäsenestä tulee automaattisesti Venäjän asevoimien kohde, ”mukaan lukien mahdolliset vastaiskut ja jopa ydinasekomponentti”.

Medvedev kyseenalaisti myös sen, minkälaisen turvallisuuden Suomi ja Ruotsi oikeastaan saavuttivat Nato-jäsenyydellään. Hän katsoi, että niiden aiempi liittoutumattomuus antoi niille ”tiettyjä kansainvälisiä etuja” niiden geopolittinen asema huomioon ottaen. Nyt ollessaan osa ”meille vihamielistä blokkia”, ne ovat Medvedevin mukaan ”yksinkertaisesti asettuneet asevoimiemme tähtäimeen”. Hän päätti toteamalla, että kyseessä ovat ”poliittiset pelit”, joiden seurauksia useimmat eivät ymmärrä.

Analyyysi: Retorista peliä kotimaan kulutukseen?

Medvedevin lausuntoja on tärkeää analysoida meneillään olevan geopolittisen tilanteen ja hänen omien provosoivien kommenttiansa historian valossa. Vaikka ydinaseiden käyttöön liittyvät uhkaukset on aina otettava vakavasti, on useita syitä suhtautua juuri näihin kommentteihin tietyllä varauksella, ainakin välittömän eskalaation osalta.

Ensinnäkin Medvedev tunnetaan ajoittain aggressiivisesta ja äärimmäisen retorista tyylistään. Hänen lausunnoillaan on usein tarkoitus viestiä voimaa ja pelotevaikutusta, ensisijaisesti Venäjän kotimaiselle yleisölle, jolle on tarve vakuuttaa

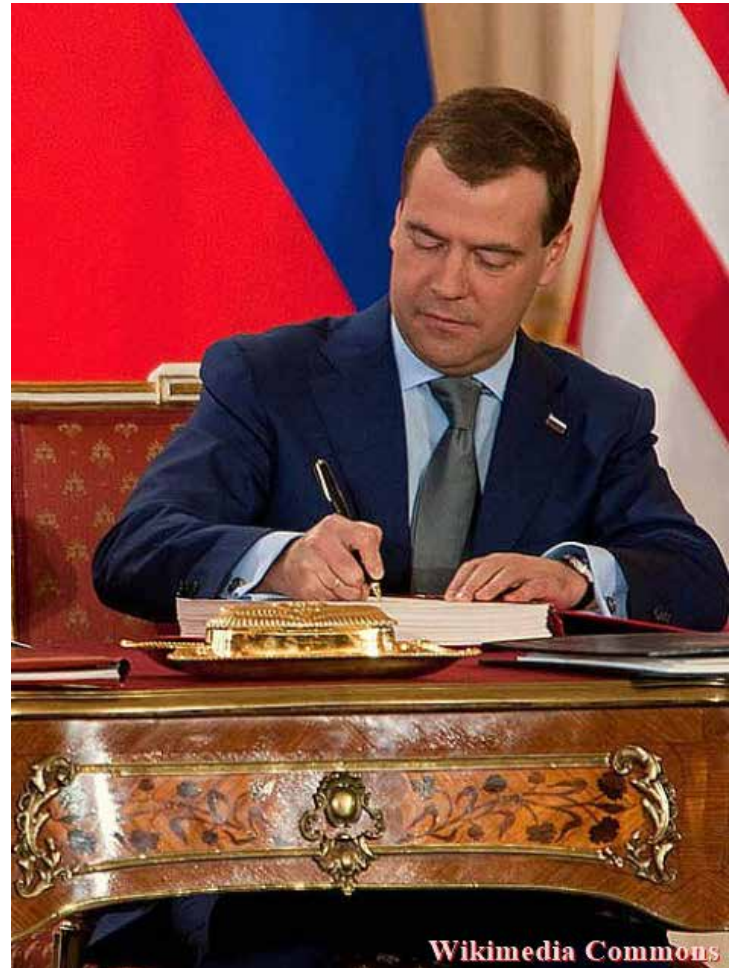
maan toimintakyky ”lääntä” kohtaan. Venäjän valtionmedia esittää Naton laajentumisen johdonmukaisesti aggressiivisena siirtona, joka uhkaa Venäjän etupiiriä, ja Medvedevin sanat tukevat tätä narratiivia.

Toiseksi on epätodennäköistä, että Venäjä nykytilanteessa aloittaisi sotilaallisen hyökkäyksen Nato-maata vastaan, mukaan lukien ydinaseiden käyttö. Sellainen toiminta laukaisisi Naton perussopimuksen 5. artiklan, mikä merkitsisi kaikkien jäsenmaiden yhteistä puolustusta. Tällaisen eskalaation seuraukset olisivat katastrofaaliset ja ylittäisivät moninkertaisesti ne mahdolliset ”edut”, joita Venäjä voisi kuvitella saavuttavansa.

Suomen ja Ruotsin turvallisuus vahvistunut Naton myötä

Päinvastoin kuin Medvedevin väitteet, Suomen ja Ruotsin päätös hakea ja saada Nato-jäsenyys on pikemminkin johtunut lisääntyneestä turvattomuuden tunteesta lähiympäristössä, erityisesti Venäjän täysimittaisen Ukrainan hyökkäyksen jälkeen. Liittoutumattomuus ei enää tarjonnut sellaista turvaa, jota muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa pidettiin välttämättömänä.

Nato-jäsenyys merkitsee merkittävää turvallisuuden vahvistumista maiden osalta kollektiivisen puolustustakuun myötä. Maailman vahvimpaan sotilasliittoon kuulumisen ennaltaehkäisee potentiaalisia hyökkäyksiä aivan eri tavalla kuin neutraali asema. Vaikka Medvedevin sanat pyrkivät lumaamaan levottomuutta ja epävarmuutta, on todennäköistä, että pitkällä aikavälillä vaikutus on päinvastainen – Naton entistä vahvempi konsolidoitu-

Wikimedia Commons

minen ja lisääntynyt tietoisuus tarpeesta seistä yhtenäisenä Venäjän aggressiota vastaan.

Ei syytä paniikkiin, mutta valppaus on tarpeen

Yhteenvetona voidaan todeta, että Dmitri Medvedevin viimeisimpiä ulostuloja uusien Nato-maiden olemisesta Venäjän kohteina ei pidä jättää huomiotta, mutta ne on tärkeää asettaa kontekstiinsa. Ne ovat todennäköisesti osa laajempaa Venäjän informaatio sotaa ja yritystä psykologisesti vaikuttaa mielipiteisiin niin asianomaisissa maissa kuin Natonkin sisällä.

Suomi ja Ruotsi ovat tehneet suvereenin päätöksen omien turvallisuusasetujensa perusteella. Nato-jäsenyys on vastaus muuttuneeseen ja uhkaavam-

paan turvallisuusympäristöön. Vaikka uhkaava retoriikka Moskovasta on valitettavaa ja tuomittavaa, ei tällä hetkellä ole viitteitä välittömästä sotilaallisesta eskalaatiosta Nato-maita kohtaan. Sen sijaan on ratkaisevan tärkeää, että Nato jatkaa yhtenäisyyden ja päättävyyden osoittamista tukiessaan Ukrainaa ja omassa puolustuksessaan, mikä itsessään on vahvin vastaus Kremlin aggressiiviselle retoriikalle.

Medvedevin sanat saatetaan siteerata venäläisissä lehdistä, mutta laajemmassa globaalissa kontekstissa niiltä puuttuu se painoarvo ja substanssi, joka oikeuttaisi paniikkiin. Valppaus ja jatkuva tuki Ukrainalle ovat sitäkin tärkeämpiä.

TERVEELLINEN RUOKAVALIO

Korkeampi rypsi-, soija- ja oliiviöljyn käyttö on hyväksi, mutta voi ei!

Uusi tutkimus yhdistää voin korkeampaan kuolleisuuteen, kun kasviperaiset öljyt vähentävät riskiä

Uusi mullistava tutkimus, joka julkaistiin JAMA Internal Medicine -lehdessä, osoittaa, että korkeampi kasviperaisten öljyjen – kuten rypsi-, soija- ja oliiviöljyn – käyttö liittyy alhaisempaan kuolleisuuteen, kun taas voin suuri käyttö lisää kuolleisuuden riskiä. Harvardin T.H. Chan School of Public Healthin tutkijoiden, johtajanaan tohtori Dong D. Wang, tekemä tutkimus tarjoaa vahvoja todisteita siitä, että voin korvaaminen terveellisillä kasviperaisilla rasvoilla voi parantaa merkittävästi elinikää.

Tutkimuksen keskeiset löydökset

Tutkimus analysoi ravitsemustietoja 221 054 osallistujalta kolmessa suuressa amerikkalaisessa kohorttitutkimuksessa (Nurses' Health Study, Nurses'

Health Study II ja Health Professionals Follow-up Study) ja seurasi heidän terveyttään jopa 33 vuoden ajan. Keskeisimmät havainnot olivat:

Voi lisää kuolleisuuden riskiä: Eniten voita käyttäneillä oli 15 % korkeampi kokonaiskuolleisuuden riski verrattuna vähiten voita käyttäneisiin. Voi liittyi myös 12 % korkeampaan syöpäkuolleisuuden riskiin.

Kasviperaiset öljyt vähentävät kuolleisuutta: Korkeampi rypsi-, soija- ja oliiviöljyn käyttö liittyi 16 % alhaisempaan kokonaiskuolleisuuteen, 11 % alhaisempaan syöpäkuolleisuuteen ja 6 % alhaisempaan sydän- ja verisuonitautikuolleisuuteen.

Voin korvaaminen kasviperaisilla öljyillä tuo merkittäviä terveyshyötyjä: Vain 10 gramman voin korvaaminen päivässä (noin kaksi teelusikallista) vastaavalla määrällä kasviperaisia öljyjä arvioitiin vähentävän

kokonaiskuolleisuutta 17 % ja syöpäkuolleisuutta 17 %.

Miksi kasviperaiset öljyt ovat terveellisempiä?

Toisin kuin voi, joka on runsaasti tyydyttyneitä rasvoja, kasviperaiset öljyt sisältävät kertatyydyttymättömiä ja monityyydyttymättömiä rasvoja, jotka ovat osoittautuneet hyväksi sydämelle, vähentävän tulehduksia ja alentavan kroonisten sairauksien riskiä.

Oliiviöljy (runsaasti kertatyydyttymättömiä rasvoja) on pitkään liitetty Välimeren ruokavalioiden terveyshyötyihin.

Soija- ja rypsiöljyt sisältävät omega-3-rasvahappoja, jotka voivat suojata syöpää ja sydäntauteja vastaan.

Asiantuntijoiden suositukset

Tohtori Walter Willett, tutkimuksen vanhempi tekijä ja professori epidemiologiassa ja ravitsemustieteessä Harvardissa,

korosti:

”Tämä tutkimus vahvistaa terveellisempien rasvojen valinnan tärkeyttä. Voin korvaaminen kasviperaisilla öljyillä, kuten oliivi-, soija- tai rypsiöljyillä, on yksinkertainen muutos ruokavaliossa, jolla voi olla merkittävä positiivinen vaikutus pitkän aikavälin terveyteen ja elinikään.”

Tulokset tukevat nykyisiä ravitsemussuosituksia, joissa suositellaan tyydyttyneiden rasvojen (kuten voin) korvaamista tyydyttymättömillä rasvoilla (kuten kasviperaisilla öljyillä). Pienetkin muutokset – kuten oliiviöljyn käyttö paistamiseen voin sijaan – voivat ajan myötä tuottaa merkittäviä terveyshyötyjä.

Lähde:

Zhang Y, Chadaideh KS, Li Y, jne. ”Butter and Plant-Based Oils Intake and Mortality.” JAMA Intern Med. Julkaistu verkossa 6.3.2025. doi:10.1001/jamainternmed.2025.0205

ILMASTONMUUTOS

KUUMAT KESÄT

THL varoittaa – tulevat helteet ovat vaarallisia senioreille: Hellehaittojen torjuntaan kannattaa varautua ajoissa koko maassa

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on nostanut esiin vakavan huolen tulevien kesien helleaaltojen terveysvaikutuksista, erityisesti ikääntyneiden ja pitkäaikaissairaiden kohdalla. Ilmaston lämpenemisen myötä Suomessa odotetaan yhä useammin esiintyviä pitkittyneitä ja tukalia hellejaksoja, jotka voivat pahimmillaan johtaa satoihin ylimääräisiin sairaalahoitotaksoihin ja ennenaikaisiin kuolemiin.

Siksi THL korostaa, että hyvinvointialueiden ja kuntien on nyt aika herätä ja ryhtyä konkreettisiin toimiin hellehaittojen torjumiseksi hyvissä ajoin ennen kesäkautta.

Vaikka aurinkoinen sää mielletään usein pelkästään positiivisena asiana, pitkäaikainen ja voimakas kuumuus on todellinen terveysriski. Erityisen alttiita vakaville terveyshaittoille ovat yli 65-vuotiaat sekä henkilöt, joilla on jo ennestään pitkäaikaissairauksia. Myös vauvat ja pienet lapset, raskeana olevat ja kuumissa olosuhteissa fyysisesti raskasta työtä tekevät kuuluvat riskiryhmiin. Onkin elintärkeää, että yhteiskunta kokonaisuudessaan ymmärtää helteen potentiaaliset vaarat ja ryhtyy ennaltaehkäiseviin toimiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon varautuminen on avainasemassa THL:n mukaan suuri osa helleaaltoista johtuvista kuolemista tapahtuu juuri sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla, joissa hoidetaan kuumuudelle kaikkein herkkävointisimpia ihmisiä. Tämän vuoksi hoitolaitoksissa ja ympärivuorokautisen hoivan yksi-

köissä on välttämätöntä kartoittaa ne riskit, joita kuumaa sää voi aiheuttaa niin potilaille, asukkaille, työntekijöille kuin koko toiminnallekin. On myös ensiarvoisen tärkeää laatia henkilökunnalle selkeät ja kirjalliset ohjeet siitä, miten helteen haittoja voidaan tehokkaasti ehkäistä.

Yksi keskeinen toimenpide on toimitilojen yllälämpenemisen estäminen. Asiantuntija Virpi Kollanus THL:stä painottaa, että passiiviset viilennyskeinot, kuten ikkunoiden aurinkosuojaus ja tilojen tuuletus öisin, eivät välttämättä riitä. Tällöin sairaaloissa ja hoivayksiköissä tulisi pyrkiä koneelliseen jäähdytykseen, jotta herkkimmät potilaat ja asukkaat voidaan suojata liialliselta kuumuudelta.

Varautuminen ei saa rajoittua ainoastaan suljettuihin tiloihin. Myös sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluissa ja päiväystyksessä on syytä olla valmiudessa hellejaksojen aiheuttamaan potentiaaliseen kuormitukseen. Avopalveluiden asiakkaita on tärkeää ohjeistaa hyvissä ajoin hellehaittojen ehkäisyssä, jotta he osaavat suojautua kuumuudelta omissa kodeissaan.

Kuntien rooli hellehaittojen ehkäisyssä

Myös kunnilla on merkittävä rooli hellehaittojen ehkäisyssä, erityisesti kaupunkiympäristöjen suunnittelun ja päiväkotien sekä koulujen toiminnan kautta. On ensiarvoisen tärkeää ehkäistä toimitilojen yllälämpenemistä ja sopeutua kuumuuteen juuri näissä lapsille ja nuorille tärkeissä ympäristöissä.

Kollanus korostaa, että päiväkodeissa ja kouluissa on jo ennakkoon mietittävä turvalliset toimintakäytännöt helteellä ja laadittava niistä kirjalliset ohjeet henkilökunnalle. Tämä varmistaa, että lapset ja

nuoret voivat viettää kesäpäiviä turvallisesti ja terveellisesti.

Lisäksi kuntien tulisi panostaa ulkoilualueiden suunnitteluun siten, että niille luodaan riittävästi varjoisia alueita erilaisten rakenteiden, aurinkosuojien ja kasvillisuuden avulla. Tämä mahdollistaa ulkoilun myös kuumimpina päivinä ilman liiallista altistumista auringolle.

Työturvallisuus ja viranomaisvalvonta

Hellehaittojen ehkäisy ja asianmukainen aurinkosuojaus ovat tärkeitä myös työturvallisuuden näkökulmasta, erityisesti ulkotöissä.

Työnantajien on varmistettava, että työntekijöillä on riittävät suojautumismahdollisuudet kuumuutta vastaan.

Valvira on omassa ohjauksessaan korostanut, että terveysdensuojeluviranomaisten tulisi helleaaltojen aikana valvoa erityisen tarkasti lämpöolosuhteita sosiaalihuollon ympärivuorokautisen hoivan yksiköissä, päiväkodeissa, kouluissa ja asunnoissa. Tämä varmistaa, että riskiryhmät elävät ja oleskelevat terveellisissä ja turvallisissa olosuhteissa myös kuumalla säällä.

Pitkäaikaiset ratkaisut kaupunkiympäristön suunnittelussa Pidemmällä aikavälillä kunnat voivat merkittävästi torjua hellehaittoja strategisella kaupunkiympäristön suunnittelulla. Viher- ja vesirakentaminen, auringonsäteilyä heijastavat pintamateriaalit, varjostavat rakenteet sekä kaupunkiympäristön tuulettumista edistävät ratkaisut ovat kaikki tärkeitä keinoja sopeutua muuttuvaan ilmastoon ja sen tuomiin haasteisiin.

Kansallinen toimintasuunnitelma valmisteilla

Ilmaston lämpeneminen ja väestön ikääntyminen yhdessä lisäävät helteen terveyshaittojen riskiä Suomessa merkittävästi jo lähivuosikymmeninä. Tämän vuoksi yhteiskunnan varautumisen tarve kasvaa jatkuvasti. Haittojen ehkäisy edellyttää suunnitelmallisia ja nopeita toimia, ja pidemmällä aikavälillä on pyrittävä erityisesti rakennusten yllälämpenemisen ehkäisyyn.

Sosiaali- ja terveysministeriö onkin asettanut helmikuussa työryhmän, jonka tehtävänä on laatia kansallinen toimintasuunnitelma helteen terveyshaittojen ehkäisemiseksi Suomessa. Työryhmän puheenjohtajana toimiva Virpi Kollanus kertoo, että toimintasuunnitelman tavoitteena on selkeyttää eri toimijoiden rooleja ja vastuita hellevarautumisessa sekä ohjata varautumisen toimeenpanoa hyvinvointialueilla ja kunnissa.

Keväällä 2026 julkaistavaan toimintasuunnitelmaan osallistuu asiantuntijoita kaikilta hellevarautumisen kannalta keskeisiltä toimialoilta. Tämä laaja-alainen yhteistyö on välttämätöntä, jotta Suomi voi tehokkaasti suojata kansalaisiaan tulevien helleaaltojen terveysvaaroilta. Onkin ensiarvoisen tärkeää, että kaikki tahot – niin valtakunnallisella kuin paikallisellakin tasolla – ottavat THL:n varoituksen vakavasti ja ryhtyvät ripeisiin toimiin hellehaittojen torjumiseksi. Aika varautua on nyt.

bution 2.0 Generic license.:

HYLKEENPYynti RAIPPALUODOSSA

Into Konrad Inha Raippaluodossa 1895

Paksuun takkiin kääriytynyt Inha kietoutui purevaa suomalaistuulta vasten ja si-risteli suurkuvakameransa etsimen läpi. Messinki loisti ja heijasti Helsingin tuomi-
okirkon luurankosisiluetta kolhittua talvitaivasta vas-
ten. Hän ei ollut mikä tahan-
sa valokuvaaja; Inha, jolla
oli tulinen parta ja rajaton
uteliaisuus, oli kronikoitsi-
ja, joka vangitsi muutoksen
partaalla olevan kansakun-
nan sielun.

Vuonna 1895 hän kuvasi hyl-
keiden ampumista Replotis-
sa. Nämä kuvat julkaistiin
kirjassa "SUOMI KUVISSA".

ILMASTOTYÖ

VAASA

Vaasa kutsuu yrityksiä ja yhteisöjä mukaan ilmastotyöhön

Vaasan kaupunki käynnistää uuden aloitteen vauhdittaakseen siirtymistä kohti hiilineutraalia tulevaisuutta. Vaasa Climate Commitment -hankkeen kautta alueen yrityksiä ja organisaatioita haastetaan tekemään konkreettisia tekoja kestävän kehityksen edistämiseksi ja osoittamaan sitoutumistaan ilmastotyöhön.

Tavoitteena on rakentaa tiivistä yhteistyötä, jossa jokainen kumppani asettaa omat ilmastotavoitteensa, raportoi avoimesti edistymisestään ja kannustaa muita mukaan. Mukaan on jo liittynyt useita merkittäviä toimijoita, kuten Westenergy, Danfoss, Wärtsilä, VEO, Vaasan satama, Stormossen ja Visit Vaasa.

– Tervetulleita ovat sekä edelläkävijät että ne, jotka

vasta aloittavat ilmastotyönsä. Yhdessä voimme saada aikaan todellista vaikutusta, sanoo Vaasan kaupungin ilmastoasiantuntija Johanna Punkari.

Osallistujia kannustetaan toteuttamaan käytännön ilmastotoimia, kuten tehostamaan kierrätystä, edistämään kiertotaloutta, parantamaan energiatehokkuutta ja kehittämään vastuullisuusraportointia. Jokainen teko, oli se pieni tai suuri, vie kohti kestävämpää tulevaisuutta.

Organisaatiot voivat ilmoittautua mukaan kaupungin verkkosivujen kautta tai ottamalla yhteyttä projektipäällikkö Hanna Malkamäkeen (VASEK) tai Johanna Punkariin (Vaasan kaupunki).

– Mukaan pääsee helposti, ja jokainen toimenpide vie meitä lähemmäs kestävämpää Vaasaa, rohkaisee Malkamäki.

Verkostoitumista ja opiskelijatukea

Aloitteen takana ovat VASEK, Vaasan yliopisto ja Vaasan ammattikorkeakoulu (VAMK). Opiskelijat tarjoavat tuoretta asiantuntemusta tukemalla yrityksiä ilmastotavoitteiden asettamisessa ja kehittämisessä erilaisten projekti- ja opinnäytetöiden kautta.

– Tämä on opiskelijoille arvokas mahdollisuus saada käytännön kokemusta ja yrityksille konkreettista apua ilmastotyöhön, kertoo Mirja Andersson, lehtori VAMKista.

Vaasan yliopiston tutkimusjohtaja Taina Tukiainen korostaa tietopohjaisten menetelmien merkitystä:

– Tutkimme, kuinka ilmastobudjetointi ja sopimusperustaiset mallit voivat edistää tehokkaampia ja oikeudenmukaisempia ratkaisuja. Yhdessä

tieteen ja yhteistyön avulla rakennamme kestävämpää tulevaisuutta Vaasassa.

Yhteinen tavoite hiilineutraaliudesta

Vaasa tavoittelee hiilineutraaliutta vielä tämän vuosikymmenen aikana. Päämäärän saavuttaminen edellyttää yritysten, asukkaiden ja muiden toimijoiden yhteisiä ponnistuksia. Suurimmat päästöt aiheutuvat liikenteestä, lämmityksestä, sähkönkulutuksesta ja jätehuollosta – ja näihin vaikutetaan arakisilla valinnoilla.

Vaasa kehittää yritysten toimintaympäristöä jatkuvassa yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Alueen vahva energiateknologiaklusteri on esimerkki ekosysteemipohjaisesta yhteistyöstä, joka edistää kestävä kehitystä ja vahvistaa elinkeinoelämän kilpailukykyä.

– Yhdessä rakennamme vihreämmän ja vahvemman tulevaisuuden, Johanna Punkari summaa.

Lähde: Vaasa.fi

LIIKENNE

VAASA

Vaasa panostaa aktiiviseen liikkumiseen: Kattavat toimet luovat sujuvampia ja turvallisempia kävely- ja pyöräteitä

Kuva: Vaasan kaupunki/Mikael Matikainen

Vaasan kaupunki jatkaa määrätietoista työtään muuttaakseen kaupungin entistä saavutettavammaksi, turvallisemmaksi ja houkuttelevammaksi kaikille, jotka liikkuvat kävelen tai pyörällä.

Tämän vuoden kunnianhimoisen suunnitelma kattaa sekä uusia uraauurtavia hankkeita että olemassa olevan infrastruktuurin perusteellisia parannuksia, mikä selvästi osoittaa kaupungin sitoutumisen kestäväan ja aktiiviseen liikkumiseen. Kävely- ja pyöräteiden osuus on 13 prosenttia kaupungin kaikista yhdyskuntateknisistä investoinneista, mikä alleviivaa niiden tärkeyttä kaupunkikehityksessä.

Tämän vuoden ainoa täysin uusi kohde on Kronvikintien pyörätie. Tämä hanke, jonka kokonaisbudjetti on 1,6 miljoonaa euroa, josta vuodelle 2025 on kohdennettu 400 000 euroa, täydentää tärkeän lenkin kaupungin pyörätieverkostossa. Kun osuus valmistuu uudella as-

falttipäällysteellään ja hyvin suunnitelluilla viheralueillaan, koko reitti tarjoaa turvallisen ja miellyttävän kulkuväylän pyöräilijöille.

Uuden hankkeen rinnalla Roparnäsintien pyörätie kokee laajan ja tarpeellisen parannuksen. Routavaurioista kärsineillä osuuksilla uusitaan pohjakerrokset, ja loput pyörätiestä päällystetään uudella, sileällä asfaltilla. Tämä kaksivuotinen projekti, jonka kokonaiskustannus on noin 900 000 euroa, josta tänä vuonna investoidaan noin 500 000 euroa, parantaa huomattavasti tämän tärkeän pyöräreitin tasoa ja turvallisuutta.

Laajempia uudistuksia suunnitellaan myös Teirinkadun katu ympäristöön. Täällä ei ainoastaan uusita katujen rakenteita ja sadevesiviemäreitä perusteellisesti, vaan myös pysäköintijärjestelyt organisoidaan uudelleen selkeästi jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden olosuhteita parantaen. Tämän kattavan kunnostuksen arvioidaan maksavan 800 000 euroa, ja se edistää harmonisempaa ja toimivampaa kaupunkiympäristöä.

Erityinen hanke on Metvikenin paperisillan uudelleenrakenta-

minen. Nykyinen silta on todettu huonokuntoiseksi ja lisäksi liian kapeaksi jalankulkijoille ja pyöräilijöille turvalliseen kulkemiseen. Siksi kaupunki on päättänyt purkaa vanhan rakenteen ja rakentaa tilalle uuden, leveämmän ja turvallisemman sillan. Tämän hankkeen rakennustyöt, joiden budjetti on 250 000 euroa, josta puolet katetaan valtionavustuksella, kilpailutetaan kustannustehokkaasti ja laadukkaan ratkaisun varmistamiseksi.

Vaasan kaupungin innovatiivinen yhteistyömalli, pyöräilyallianssi, tuottaa edelleen positiivisia tuloksia. Tiiviillä yhteistyöllä kaupungin, suunnittelijoiden ja urakoitsijoiden välillä on allianssin kahden toimintavuoden aikana saatu toteutettua hankkeita kustannustehokkaasti ja korkealla laadulla. Loistava esimerkki on Sandögatanin uudistus, joka muutti kadun houkuttelevaksi ympäristöksi sekä jalankulkijoille että pyöräilijöille huomattavasti alkuperäistä arviota edullisemmin. Projektipäällikkö Samuli Huusko korostaa, että Sandögatanin neliömetrihinta oli 173 euroa, mikä on selvästi alle alkuperäisen, indeksoidun 195 euron neliömetrihinnan. Lisäksi

kaupunki sai noin 900 000 euron valtionavustuksen tähän onnistuneeseen projektiin. Huusko oikaisee myös virheellisiä mediatiedotteita kustannuksista ja selvittää, että pyörätien metrihinta oli todellisuudessa vain murto-osa väitetyistä.

Vaikka pyöräilyallianssi ei tänä vuonna toteutakaan täysin uusia rakennushankkeita, tärkeä suunnittelu- ja kunnossapitotyö jatkuu. Tämän vuoden suunnitellut parannukset ovat hieman suppeampia, eikä kaikissa yksityiskohdissa tavoitella äärimmäisen korkeaa laatutasoa. Esimerkiksi Teirinkadun parannukseen varattua summaa on pienennetty 20 prosentilla, mikä saat-
taa näkyä pintojen viimeistelyssä.

Vaasan panostukset kävely- ja pyöräilyinfrastruktuuriin ovat jo tuottaneet selkeitä tuloksia. Kävely- ja pyöräteiden tehostettu talvikunnossapito on saanut paljon kiitosta, jopa valtakunnallisesti. Käyttäjätyytyväisyys on noussut huomattavasti korkean talvikunnossapidon ansiosta, lukemasta 2,98 nykyiseen 4,32:een (asteikolla 1–5).

Lähde: Vaasan kaupunki

LUONTO

Pikkurosvokki, taigaristikki ja kaarnakätkökki – Suomen hämähäkit saivat uudet suomenkieliset nimet

Suomen hämähäkkityöryhmä on yhdessä hämähäkkiharrastajien kanssa luonut suomenkieliset nimet kaikille Suomessa esiintyville hämähäkkilajeille. Yhteensä uuden virallisen nimen sai 644 laji, sekä muutama naapurimaissa esiintyvä hämähäkkilaji.

Suomen hämähäkkien uudistetut nimet löytyvät Suomen lajitietokeskuksen laji.fi-tietokannasta.

Uusi nimistö helpottaa lajihavaintojen tekoa, kun tutkijat, harrastajat ja esimerkiksi koululaiset voivat viitata kaikkiin hämähäkkilajeihin helpoilla nimillä. Aiemmin moniin lajeihin on voinut viitata vain latinan-

kielillä tieteellisillä nimillä.

Tutuilla lajeilla, kuten vaikka kasveilla, nisäkkäillä, kaloilla ja päiväperhosilla on ollut suomenkieliset nimet jo kaukaa historiasta asti.

– Vähemmän tutuilta ja joidenkin mielestä ehkä pelottavilta tai ällöttäviltä ötököiltä, kuten hämähäkeiltä, suomenkieliset nimet taas ovat puuttuneet lähes kokonaan, mikä on melkoisesti haitannut hämähäkkien harrastamista ja tutkimista. Latinan-kielisiä tieteellisiä lajinimiä on ollut vaikea muistaa ja monet hämähäkki- ja hyönteisharrastajat ovatkin keksineet omia helpommin muistettavia lempinimiä näkemilleen otuksille. Yhtenäiselle nimistölle on siis ollut suuri tarve, kertoo hämähäkkityöryhmän sihteerinä toimiva tutkija Riikka Elo Turun yliopiston biodiversiteetti-yksiköstä.

Alle sadalla hämähäkkilajilla oli suomenkielinen nimi entuudestaan

Toive hämähäkkien nimistöuudistukselle on lähtenyt aktiivisilta harrastajilta. Nimistön taustalla on etenkin Markku A. Huttusen valtava pohjatyö, jossa oleellisena ajatuksena on pitkän hämähäkki-sanankorvaaminen -kki-päätteellä.

– Suomenkielisen hämähäkkienimistön luominen on ollut mielenkiintoinen prosessi. Aiemmin vain noin kuudesosalla, eli alle sadalla lajilla, on ollut suomen kieleen vakiintunut lajinimi. Lisäksi aiemmat hämähäkkienimet ovat olleet pitkiä ja vaikeasti muistettavia, kertoo nimistöä laatinut hämähäkkiasiantuntija ja Niclas Fritzen Ostrobothnia Australis -yhdistyksestä.

Nimistön uudistamistyötä on tehty pitkään, ja ensimmäiset lajit saivat uudet nimet noin

kymmenen vuotta sitten. Ensimmäinen julkaistiin Hämikki ja seitsemän seittiä (Pajarre 2014), jossa on annettu suomenkieliset lyhennykset noin 200 hämähäkkilajille. Myös 2022 julkaistuun kirjaan Suomen hyppyhämähäkit laadittiin yhdessä hämähäkkityöryhmän kanssa suomenkieliset nimet kaikille hyppyhämähäkkiheimoa (Salticidae) edustaville 44 lajille.

Tämänkin jälkeen Suomen hämähäkeiltä puuttui siis edelleen noin 400 nimeä. Nyt näille lopuillekin lajeille on saatu luotua suomenkieliset nimet. Ne pohjautuvat suurimmaksi osaksi Huttusen luomaan nimistöön. Nimistöuudistus hyväksyttiin myös Suomen hyönteisseuran nimistötoimikunnalla.

Uudet lyhennykset on nyt talletettu laji.fi-tietokantaan ja niitä voi jatkossa käyttää myös rinnakkain vanhojen lajinimien kanssa. Lähde: Turun yliopisto

TERVEYS

WHO

Historiallinen läpimurto: Maailma yksissä tuumin valmiina seuraavaan pandemiaan – WHO:n jäsenmaat sopuun uudesta sopimuksesta

Maailman terveysjärjestö WHO:n jäsenmaat ovat saavuttaneet merkittävän ja historiallisen sopimuksen uudesta pandemiavalmiussopimuksesta.

Pitkään jatkuneet ja monimutkaiset neuvottelut saatiin lopulta päätökseen 16. huhtikuuta 2025, ja sopimuksen odotetaan saavan virallisen sinetinsä WHO:n toukokuussa kokoontuvassa yleiskokouksessa. Tämä sopimus on kriittinen askel kohti globaalia yhteistyötä ja valmiutta tulevien pandemiauhkien ja muiden kansainvälisten terveyshaasteiden edessä.

Suomen neuvotteluvaltuuskunnan puheenjohtajana toiminut kansainvälisten asiain neuvos Outi Kuivasniemi kuvailee lopputulosta tasapainoiseksi kompromissiksi, joka heijastaa jäsenmaiden yhteistä sitoutumista oikeudenmukaisemman ja kestävämmän globaalin terveysjärjestelmän rakentamiseen. On erityisen myönteistä, että

sopimukseen on sisällytetty uusia kirjauksia koskien muun muassa ”Yhteinen terveys” -konseptia, mikä korostaa ihmisten, eläinten ja ympäristön terveyden yhteyttä ja tarvetta kokonaisvaltaiselle lähestymistavalle terveysuhkien hallinnassa.

Taustalla tälle merkittävälle sopimukselle on WHO:n yleiskokouksen erityisistunnon joulukuussa 2021 tekemä päätös hallitusten välisen neuvotteluimen perustamisesta. Tämän elimen tehtävänä oli valmistella kattava sopimus pandemiavarautumista ja -vastetta varten. Hallitustenväliset neuvottelut käynnistyivät helmikuussa 2022, ja Suomi osallistui aktiivisesti prosessiin osana Euroopan unionia. Suomen neuvotteluvaltuuskunnassa edustettuina olivat sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi ulkoministeriö sekä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), mikä osoittaa asian laaja-alaisen kansallisen tärkeyden.

Nyt saavutettu sopu on merkittävä saavutus kansainväliselle yhteisölle. Pandemiat eivät tunne valtioiden rajoja, ja COVID-19-pande-

mia osoitti karulla tavalla, kuinka haavoittuvainen maailma on yllättävien ja nopeasti leviävien terveysuhkien edessä. Uuden pandemiasopimuksen myötä pyritään luomaan vahvemmat rakenteet tiedon jakamiselle, resurssien kohdentamiselle ja yhteiselle toiminnalle kriisitilanteissa. Tämä ei ainoastaan vahvista valmiutta vastata tuleviin pandemioihin tehokkaammin, vaan myös edistää globaalia terveyden tasa-arvoa.

On olennaista huomata, että sopimuksessa on selkeästi kirjattu, ettei se siirrä kansallista toimivaltaa WHO:lle. Päätösvalta terveysasioissa säilyy edelleen jäsenvaltioilla, mikä on ollut monille maille tärkeä periaate neuvotteluissa. Sopimuksen tavoitteena onkin nimenomaan vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä ja koordinointia, ei heikentää kansallista itsemääräämisoikeutta.

Seuraava askel on sopimuksen hyväksyminen WHO:n yleiskokouksessa toukokuussa 2025. Yleiskokouksen päätökset pyritään perinteisesti tekemään konsensusella, mikä tarkoittaa,

että sopimuksen hyväksymiselle tavoitellaan kaikkien jäsenvaltioiden tukea. Tämän jälkeen jokainen WHO:n jäsenvaltio käsittelee ja sitoutuu sopimukseen omien valtiosääntöjensä mukaisesti.

Tämä uusi pandemiasopimus on rohkaiseva osoitus siitä, että maailman maat kykenevät yhdistämään voimansa yhteisen uhan edessä ja oppimaan menneistä kokemuksista. Se luo toivoa siitä, että tulevaisuudessa olemme paremmin varautuneita kohtaamaan globaaleja terveyshaasteita ja suojelemaan ihmisten terveyttä ja hyvinvointia ympäri maailmaa. Sopimus ei ole pelkästään juridinen dokumentti, vaan se on myös symboli kansainvälisen solidaarisuuden ja yhteistyön merkityksestä ihmiskunnan yhteisen turvallisuuden takaamisessa.

Kuva
World Health Organization Flag
Author United States Mission
Geneva
Creative Commons Attribution 2.0 Generic license.:

TERVEYS

Nikotiinipussit aiheuttavat myrkytysvaaran pikkulapsille – huoli kasvaa Myrkytystietokeskuksessa

Nikotiinipussit ovat yleistyneet merkittäväksi myrkytystapausten aiheuttajaksi, ja Myrkytystietokeskus saa niihin liittyen päivittäin yhteydenottoja. Erityisesti pikkulapset ovat vaarassa, sillä he voivat tutkiessaan ympäristöään laittaa nikotiinipusseja suuhunsa, kertoo Suomen Lääkärilehti.

Myrkytystietokeskuksen ylilääkärin, apulaisprofessori Tuomas Liliuksen mukaan nikotiinimyrkytys on todellinen riski erityisesti pienten lasten kohdalla. ”Huoli on perusteltu, sillä nikotiini imeytyy nopeasti suun limakalvojen kautta ja voi aiheuttaa oireita minuuteissa”, Lilius toteaa. Tyypillisiä myrkytysoireita ovat vatsakipu, pahoinvointi, oksentelu, vapina ja takykardia. Vakavissa tapauksissa myrkytys voi johtaa jopa rytmihäiriöihin ja kouristeluihin.

Vuoden 2024 syyskuuhun mennessä Myrkytystietokeskukseen oli tullut 325 yhteydenottoa nikotiinipusseihin liittyen. Näistä puolet koski alle kaksivuotiaita lapsia. Lilius painottaa vanhem-

pien vastuuta: ”Nikotiinipusseja tulisi käsitellä kuten kemikaaleja tai lääkkeitä – ne tulee pitää lasten ulottumattomissa.”

Nuorten ja nuorten aikuisten kohdalla myrkytysoireet johtuvat usein nikotiinipussien liikkakäytöstä tai vahingossa niellystä pussista. Monissa tapauksissa mukana on myös muiden pähteiden käyttöä.

Lapsiperheitä kehoitetaan hankkimaan kotiin lääkehiiltä, joka voi estää nikotiinin imeytymistä, jos lapsi on niellyt pussin. Lilius muistuttaa, että vaikka nikotiinipussien myynti on Suomessa rajoitettu 20 mg/g vahvuuteen, ulkomailta on saatavilla huomattavasti vahvempia pusseja, mikä lisää riskiä entisestään.

Myrkytystietokeskus tutkii parhaillaan nikotiinipussien toksisuutta tarkemmin, sillä tietoa niiden vaarallisuudesta on yllättävän vähän.

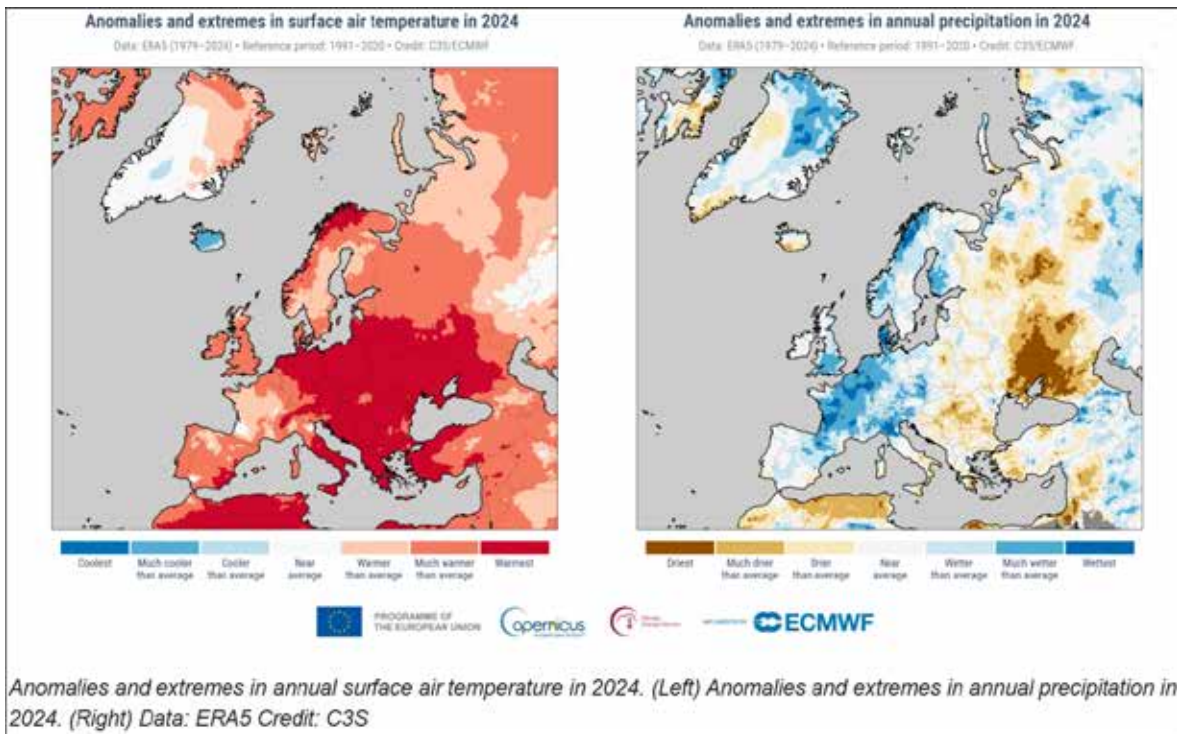
Haluatko tietää lisää? Lue Waasan Päivälehteä!

Parhaiten asioista perillä ovat ne, jotka lukevat Waasan Päivälehteä. Meiltä saat aina viimeisimmät uutiset, syvälliset analyysit ja näkökulmat siihen, mitä tapahtuu sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti.

Heille, jotka haluavat tietää enemmän – ja ymmärtää enemmän – Waasan Päivälehti on ilmeinen valinta.

ILMASTONMUUTOS

Euroopan ilmastokriisi: Lämpöennätyksiä, tulvia ja jyrkkä itä-länsi-kuilu historian kuumimpana vuonna

Eurooppa lämpenee nopeammin kuin mikään muu maanosa, ja seuraukset ovat yhä vaikuttavampia.

Copernicus Climate Change Servicen (C3S) ja Maailman meteorologisen järjestön (WMO) julkaiseman European State of the Climate 2024 -raportin mukaan 2024 oli Euroopan historian kuumin vuosi – äärimmäisten sääilmiöiden, tuhoisan tulvimisen ja jyrkän ilmastoeron merkeissä idän ja lännen välillä.

Maanosa paineen alla

Keski-, Itä- ja Kaakkois-Eurooppa kärsivät ennätyskorkeista lämpötiloista, kun taas länsiosissa koettiin poikkeuksellisen rankkoja sateita ja tulvia. Raportti korostaa jyrkkää kontrastia: itä oli kuiva ja polttavan kuuma, kun taas länsi koki yhden sateisimmista vuosistaan

1950-luvulta lähtien.

Tulvat olivat laajalle levinneitä, ja ne vaikuttivat arviolta 413 000 ihmiseen ja veivät vähintään 335 henkeä. Lähes kolmasosa Euroopan joista ylitti korkean tulvarajan – laajin tulvavyöhyke vuoden 2013 jälkeen. Samalla lämpöstressi nousi hälyttävälle tasolle: 60 % mantereesta koki keskimääräistä enemmän päiviä, joina oli ”voimakasta lämpöstressiä”.

Raportin keskeiset löydökset

- Lämpötila: 2024 oli Euroopan kuumin vuosi, ja lähes puolet mantereesta rikkoi lämpöennätyksiä.
- Merenpinnan lämpötila: Euroopan vesialueet olivat 0,7°C lämpimämpiä kuin keskimäärin, ja Välimeren lämpötila oli 1,2°C normaalia korkeampi – molemmat ennätyksiä.
- Sademäärät & tulvat: Länsi-Eurooppa koki yhden sateisimmista vuosistaan, ja rank-

ut myrskyt aiheuttivat tuhoisan tulvimisen.

- Jäätiköt & sulaminen: Skandinavian ja Huippuvuorten jäätiköt kärsivät ennätysuurista massahäviöistä.
- Metsäpalot: Portugalissa paloi 110 000 hehtaaria vain viikossa – 25 % koko Euroopan vuosittaisesta paloalueesta.
- Uusiutuva energia: Valopilkku – 45 % Euroopan sähköstä tuotettiin uusiutuvilla lähteillä, mikä on uusi ennätys.

Varoitus: Sopeutuminen on välttämätöntä

Florence Rabier, Euroopan keskipitkän aikavälin sääennustuskeskuksen (ECMWF) pääjohtaja, korosti sopeutumisen tarvetta: ”Lämpöstressi kasvaa ja tulvat yleistyvät. Kun 51 % Euroopan kaupungeista on nyt laatinut ilmastosopeutumis-uunnitelman, tietomme ovat ratkaisevan tärkeitä päätöksenteon tukena.”

Celeste Saulo, WMO:n pääsihteri, varoitti: ”Eurooppa lämpenee nopeammin kuin mikään muu maanosa. Jokainen lämpötilan nousun murto-osa on merkittävä, ja sopeutuminen ei ole enää vapaaehtoista – se on välttämätöntä.”

Mitä tulee seuraavaksi?

Raportti korostaa, että nopeat toimet ovat tarpeen – varhaisvaroitusjärjestelmien vahvistamisesta uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseen. Kuten Carlo Buontempo, C3S:n johtaja, toteasi: ”2024 oli äärimmäisyyksien vuosi ennätyslämmöllä, tuhoavilla tulvilla ja sulavilla jäätiköillä. Näiden muutosten ymmärtäminen on avainasemassa tulevaisuuteen valmistautumisessa.” Euroopan ilmaston nopean muutoksen myötä viesti on selkeä: toimia on ryhdyttävä nyt. — Copernicus Climate Change Service & Maailman meteorologinen järjestö (WMO)

TERVEYS

THL: Nikotiinipussien käyttö räjähti nuorten miesten keskuudessa – joka neljäs alle 40-vuotias käyttää

Nikotiinipussien suosio on kasvanut räjähdysmäisesti työikäisten miesten ja naisten keskuudessa.

Viimeisimmän Terve Suomi -kyselyn mukaan jopa 24 % alle 40-vuotiaista miehistä käyttää nikotiinipusseja säännöllisesti tai satunnaisesti. Käytön yleistyminen uhkaa Suomen tupakkalain tavoitetta, jonka mukaan päivittäisten tupakkatuotteiden käyttäjien osuuden tulisi olla alle 5 % vuoteen 2030 mennessä.

Nuoret miehet vetävät käytön kasvua

- Miesten käyttö kaksinkertaistui vuosien 2022 ja 2024 välillä: 8 % → 16 % (20–64-vuotiaat).
- Alle 40-vuotiailla miehillä käyttö nousi 13 %:sta 24 %:iin – lähes joka neljäs.

- Päivittäisten käyttäjien määrä nousi miesten keskuudessa 3 %:sta 8 %:iin ja naisilla 1 %:sta 2 %:iin.

Erityisasiantuntija Otto Ruokolainen (THL) korostaa, että kasvu on ollut nopeaa, kun markkinoille on tullut runsaasti erilaisia pussituotteita:

”Nikotiinipussit ovat yleistyneet erityisesti nuoremmassa ikäluokassa, ja ne ovat jo nyt suosituin nikotiinituote korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa. Tämä vaatii kiireellisesti tiukempaa sääntelyä.”

Tupakkalain tavoitteet vaarassa – nuuska vähennee, mutta pussit syrjäyttävät

Vaikka perinteinen tupakointi ja nuuskaaminen eivät ole lisääntyneet, nikotiinipussien nousu on johtanut siihen, että yhä useampi mies käyttää jotain nikotiinituotetta. Naisilla kokonaiskäyttö ei ole

muuttunut, mutta pussien suosio on kasvanut myös heidän keskuudessaan.

Erityisasiantuntija Hanna Ollila (THL) huomauttaa:

”Pussit ovat levinneet ryhmiin, joissa tupakointi on ollut vähäistä. Lisäksi naiset, jotka eivät aiemmin juurikaan nuuskanneet, ovat alkaneet käyttää näitä tuotteita. Tämä vaikeuttaa tupakattoman sukupolven tavoitteiden saavuttamista.”

Mitkä keinot voisivat hidastaa trendiä?

THL:n asiantuntijat esittävät, että seuraavat toimet voisivat hillitä nikotiinipussien levittäytymistä:

- Korkeammat verot – hintojen nousu vähentää käyttöä, erityisesti nuorten keskuudessa.
- Nikotiinimäärän rajoitukset – vähemmän riippuvuutta aiheuttava pitoisuus.
- Makuaineiden kieltäminen – makeat mausteet teke-

vät tuotteista houkuttelevampia.

- Ikärajan nosto – ehkäisee alaikäisten käyttöä.

Tutkimus perustuu laajaan kyselyyn

Tulokset pohjautuvat THL:n Terve Suomi -kyselyyn, johon osallistui yli 61 600 satunnaisesti valittua aikuista. Vastaajia oli 44 % kutsutusta, ja aineisto kerättiin syyskuun 2024 ja maaliskuun 2025 välisenä aikana.

Nikotiinipussit ovat muuttaneet nikotiininkäyttöä Suomessa. Kun perinteinen tupakka ja nuuska eivät enää kasva, pussituotteet houkuttelevat uusia käyttäjiä – erityisesti nuoria aikuisia. Ilman tiukempia sääntelytoimia tupakkalain tavoitteet saattavat jäädä saavuttamatta.

Kuva: Wikimedia Commons. Jakubdrastich2, Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0

ASTRONOMIA

Komeetta C/2025 F2 (SWAN): Ohikiitävä vierailija koristaa taivasta

Vastikään löydetty komeetta C/2025 F2 (SWAN) tekee parhaillaan läsnäolonsa tunnetuksi taivaalla tarjoten taivaallisen herkkupalan tähtiharrastajille.

Komeetta, virallisesti nimetty 8. huhtikuuta 2025, havaittiin ensimmäisen kerran maaliskuun lopulla SOHO-aurinkoluotaimen (Solar and Heliospheric Observatory) SWAN-instrumentillä (Solar Wind Anisotropies). Tämä selittää nimen ”SWAN”.

Näkyvyys Suomessa:

Suomessa asuville havait-sijoille ikkuna komeetta SWANin näkemiseen on suhteellisen lyhyt. Tällä hetkellä, huhtikuun puolivälissä, komeetta on nähtävissä varhaisaamun taivaalla, matalalla koillishorisontissa ennen aamunkoittoa. Kun komeetta etenee kohti periheliään eli lähintä pistettään

aurinkoon 1. toukokuuta, sen näkyvyys pohjoiselta pallonpuoliskolta, Suomi mukaan lukien, heikkenee. Se siirtyy iltataivaalle luoteeseen, mutta on yhä matalammalla ja auringonlaskun hämärän peitossa. Toukokuun ensimmäisen viikon jälkeen komeetta todennäköisesti katoaa pohjoisen pallonpuoliskon havaitsijoiden näkyvistä.

Milloin se on kirkkaimmillaan?

Komeetta C/2025 F2 (SWAN) ennustetaan saavuttavan maksimikirkkautensa perihelin aikoihin 1. toukokuuta 2025. Arviot viittaavat siihen, että se voisi saavuttaa magnitudin noin 4–5. Tällä kirkkaudella se saattaa tulla näkyviin paljain silmin pimeällä taivaalla, kaukana kaupungin valoista. Sen matala sijainti horisontissa tähän aikaan, erityisesti pohjoisilla leveysasteilla, tekee siitä kuitenkin haastavan kohteen.

Nykyinen kirkkaus ja miten sen voi nähdä nyt:

Huhtikuun puolivälissä 2025

komeetan kirkkaudeksi on raportoitu noin 8–9 magnitudia. Tämä tarkoittaa, että se on tällä hetkellä liian himmeä näkyäkseen paljain silmin. Nähdäksesi sen nyt Suomesta tarvitset kiikarit (mieluiten 60–70 mm:n objektiivilla) tai pienen teleskoopin.

Vinkkejä havainnointiin:

- Etsi pimeä paikka: Kaupungin valoista poissa oleminen parantaa merkittävästi mahdollisuuksiasi havaita himmeä komeetta.
- Katso koilliseen ennen aamunkoittoa: Seuraavina päivinä etsi matalalta koillishorisontilta ennen auringonnousua.
- Käytä kiikareita tai teleskooppia: Nämä optiset apuvälineet ovat välttämättömiä komeetan näkemiseksi sen nykyisellä kirkkaudella.
- Ole kärsivällinen: Komeetan paikantaminen voi viedä jonkin aikaa, se näyttää sumuiselta valopisteeltä.
- Seuraa sen liikettä: Komeetta liikkuu tällä hetkellä Pegasuksen tähdistön läpi ja saapuu Andromedan tähdistöön noin 13. huhti-

kuuta. Tähtikartat tai tähtitieteen sovellukset voivat auttaa sinua löytämään sen tarkan sijainnin.

Mitä odottaa:

Komeetta C/2025 F2 (SWAN) on vihertävän sävyinen, mikä on ominaista di-atomisten hiilimolekyylien läsnäololle, jotka lähettävät vihreää valoa auringon valaisemana. Pitkäaikaiset valokuvat paljastavat himmeän pyrstön ulottuvan komeetasta.

Ainutlaatuinen tilaisuus:

Komeetta SWANin kiertoaika on noin 1,4 miljoonaa vuotta, mikä tarkoittaa, että tämä on harvinainen tilaisuus havaita tämä taivaallinen vierailija. Vaikka sen näkyvyys Suomesta on rajallinen, omistautuneet tähtiharrastajat oikealla varustuksella saattavat onnistua saamaan vilauksen tästä ohikiitävästä kauneudesta ennen kuin se katoaa pohjoiselta taivaalta. Ota kaikki irti seuraavista viikoista, jos haluat havaita komeetta C/2025 F2 (SWAN)!

Kuva: AI:lla luotu kuvituskuva

TAIDE

Eemu Myntti, värikäs vaasalainen taiteilija

Eemil Aleksander “Eemu” Myntti (27. marraskuuta 1890 Vaasa – 29. elokuuta 1943 Helsinki) oli merkittävä suomalainen ekspressionistinen taiteilija, jonka taidetta leimasi erityisesti voimakas ja elävä värien käyttö.

Hänen teoksissaan väri ei ollut vain visuaalinen elementti, vaan se toimi itseilmaisun välineenä, joka välitti tunne- ja sielunmaailmoja. Myntin tapa käsitellä värejä oli rohkea ja ennakkoluuloton, mikä teki hänestä oman aikansa poikkeuksellisen värien mestarin.

Eemu Myntti syntyi vauraaseen perheeseen, jossa isä Juho Myntti toimi tehtailijana. Hänen varhaiset vuotensa eivät kuitenkaan olleet aivan suoraviivaisia. Myntti jätti koulun kesken reputettuaan ylioppilaskirjoituksissa, ja vuonna 1910 hän teki rohkean päätöksen omistautua taiteelle. Hän opiskeli aluksi Arthur Heickellin johdolla, mutta pian tie vei hänet taiteen mekkaan, Pariisiin, jossa hän syventyi kubismiin. Matka toteutui kauppaneuvos Frithiof Tikanojan tukemana, ja tämä jakso oli käännteentekevä Myntin taiteilijanuralla.

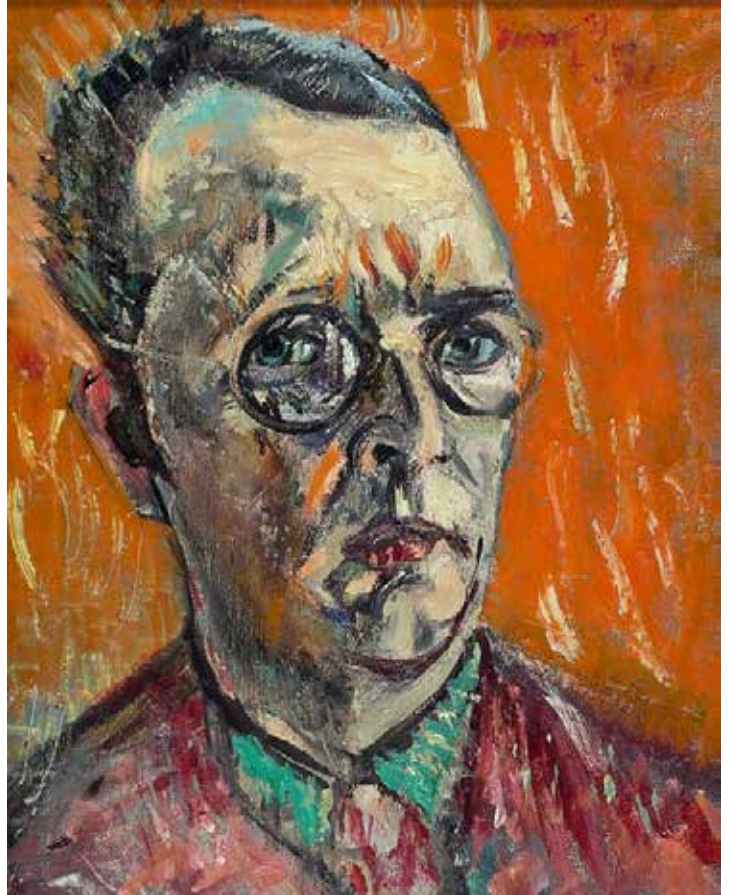
Vaikka Myntti sai vaikutteita ranskalaisilta mestareilta, kuten Cézannelta ja van Goghilta, hän muovasi niistä oman ainutlaatuisen tyylin. Hänen taiteessaan näkyi Cézannen tarkkuus ja van Goghin värikylläisyys, mutta Myntti toi teoksiinsa myös oman syvällisen ja symbolisen näkemyksensä. Varhaisempien mestarien, kuten Giotton, ihanteet olivat hänelle tärkeitä, ja tämä ilmeni hänen töissään pyrkimyksenä korkeatasoiseen taiteelliseen ilmaisuun.

1920-luku oli Myntin taiteel-

lisen uran huippukautta. Hän kuului kulttuuripiireihin ja oli läheisessä yhteydessä Tulenkantajat-ryhmän kirjailijoihin ja runoilijoihin. Näiden taiteilijayhteisöjen seurassa hän löysi inspiraatiota ja jaetun intohimon luovaan ilmaisuun. Vaikka Myntti vietti suurimman osan urastaan erillään kotimaan taiteilijakollegoista, hänellä oli kuitenkin yhteyksiä sekä suomalaisiin että ulkomaalaisiin taiteilijoihin, mikä rikastutti hänen taiteellista maailmaansa.

Myntin teoksia esiteltiin ensimmäistä kertaa vuonna 1916, ja hänen maalaustapansa kehittyi erityisesti muotokuvamaalauksen saralla. Hänen miesten muotokuvansa olivat vahvoja, lähes veistoksellisia, joissa jokainen piirre oli tarkasti mietitty ja samalla sielullinen. Naismuotokuvat sen sijaan yhdistivät runollista symboliikkaa ja maalaustaiteellista luovuutta, mikä teki niistä erityisen kiehtovia.

Myntin töissä värit herättivät aina voimakkaita tunteita. Hän käytti sekä öljy- että vesivärejä taitavasti, ja hänen teoksensa olivat monipuolisia niin aihepiiriltään kuin tekniikaltaan. Erityisesti Lapin kirkkaat ja raikkaat värit saivat häneltä uudenlaisen

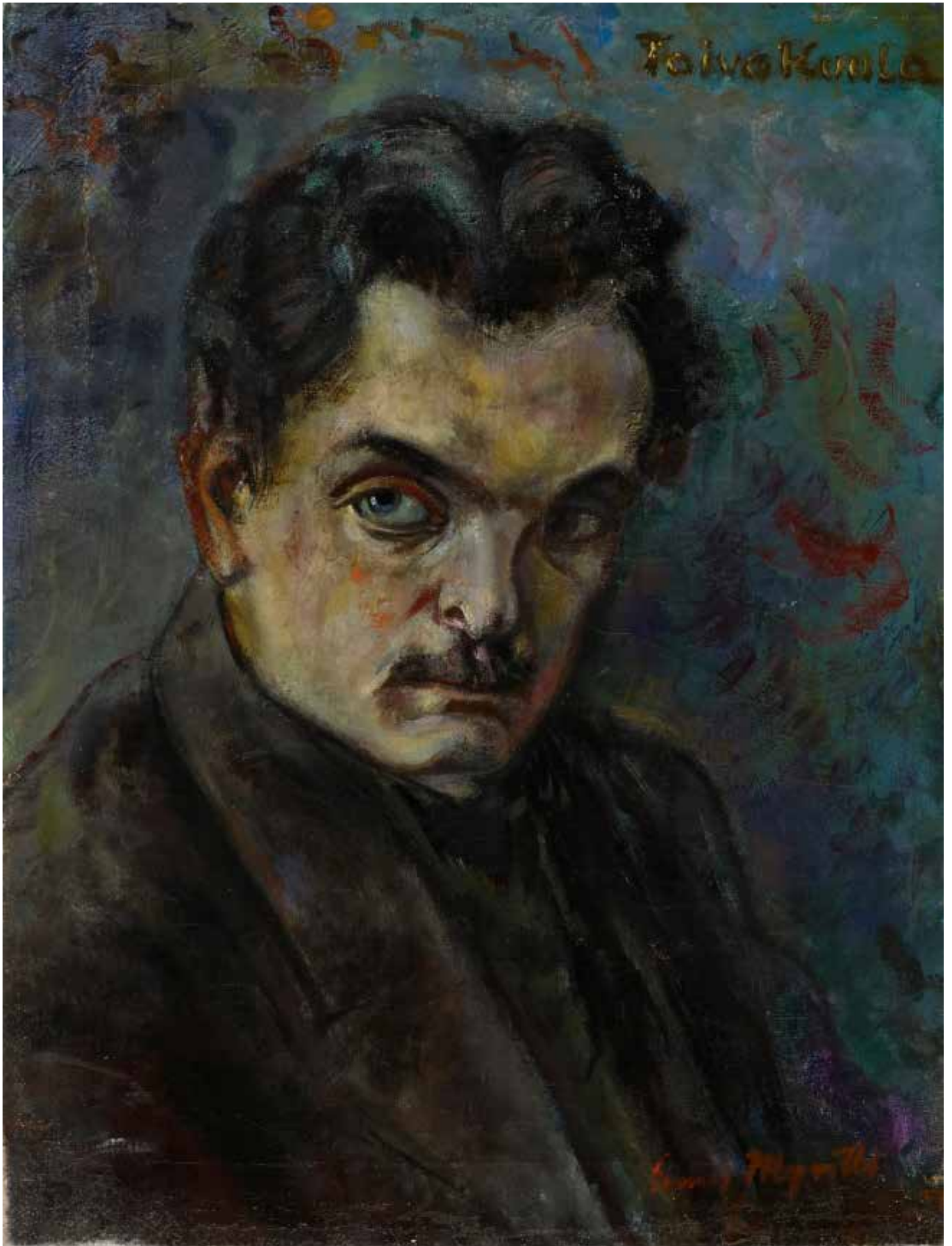

Eemu Myntti, omakuva 1931

ilmaisun, joka heijasteli hänen Eemu Myntti jätti lähtemättö- omaa syvää yhteyttään luontoon män jäljen suomalaisen taiteen ja väreihin. Myntin maalaukset kentälle. Hänen rohkea, värikäs eivät vain esittäneet aiheitaan, ja sielukas tapansa käsitellä väriä vaan ne toivat katsojalle jotain tekee hänestä taiteilijan, jonka uutta, raikasta ja elinvoimaista – teokset ovat edelleen ajankohtai- kuin alppiaurinko, joka valaisee sia ja puhuttelevia. ja virkistää.

Maija, 1938

*Toivo Kuulan muotokuva. 1937
Kuvat: Kansallisgalleria*

ENERGIAJUOMAT

Pitäisikö meidän olla huolissamme, kun teini-ikäiset juovat paljon energiajuomia?

Energiajuomista on tullut yhä suosittumia teini-ikäisten keskuudessa, ja kirkkaat tölkit lupaavat nopeaa energian lisäystä pitkien opiskelutuntien, urheilun tai sosiaalisen toiminnan kautta. Mutta onko tämä äkillinen kofeiinin ja muiden stimulanttien, kuten tauriinin, nousu, josta vanhempien ja opettajien pitäisi olla huolissaan? Lyhyt vastaus on: kyllä, on syytä olla varovainen.

ainesosat: Kofeiini ja tauriini
Useimmat energiajuomat sisältävät runsaasti kofeiinia, usein huomattavasti enemmän kuin mitä löytyy kupillisesta kahvia. Kofeiini on stimulantti, joka vaikuttaa keskushermostoon ja parantaa väliaikaisesti valppautta ja keskittymistä. Aikuisille kohtuullinen kofeiinin kulutus on yleensä turvallista. Teini-ikäisille, jotka kehittyvät edelleen fyysisesti ja henkisesti, tarina voi kuitenkin olla erilainen.

Kofeiinin lisäksi monet energiajuomat sisältävät tauriinia, aminohappoa, joka auttaa säätämään veren vesi- ja mineraalitasoja. Vaikka tauriinia on luonnollisesti lihassa ja kalassa, energiajuomien määrät ovat paljon suurempia. Tauriinin on osoitettu tukevan sydämen ja lihasten toimintaa, mutta yhdessä kofeiinin ja muiden stimulanttien kanssa sen vaikutuksia nuoriin ei täysin tunneta.

Kuinka paljon on liikaa?

Kofeiinin suositeltu päivittäinen raja teini-ikäisille on noin 100 mg, mikä vastaa suunnilleen yhtä kupillista kahvia. Monet energiajuomat ylittävät tämän määrän vain yhdessä tölkissä, ja jotkut teini-ikäiset kuluttavat useita tölkkejä päivässä. Kofeiinin liiallinen kulutus voi johtaa erilaisiin sivuvaikutuksiin, kuten:

Lisääntynyt syke ja verenpaine: Liiallinen kofeiinin saanti voi saada sydämen lyömään, aiheuttaen sydämentykytystä tai jopa rytmihäiriöitä joissakin tapauksissa.

Ahdistus ja värinä: Liiallinen kofeiini voi johtaa levottomuuden, ahdistuksen tai jopa paniikkikohtausten tunteisiin, erityisesti teini-ikäisillä, jotka saattavat jo olla alttiita stressille.

Unihäiriöt: Myöhemmin päivällä nautitut energiajuomat voivat häiritä teini-ikäisen unta, mikä johtaa unettomuuteen tai huonoon unen laatuun, mikä puolestaan vaikuttaa akateemiseen suoriutskykyyn ja mielialaan.

Riippuvuus: Energiajuomiin luottavat teini-ikäiset voivat kehittää toleranssin kofeiinille, ja he tarvitsevat enemmän tunteakseen samat vaikutukset, mikä voi johtaa riippuvuuteen.

Entä tauriini?

Vaikka tauriinia pidetään turvalisena kohtuullisina määrinä, sen yhdistämisen pitkäaikaisia vaikutuksia suuriin kofeiiniannoksiin ei ole tutkittu hyvin, etenkin nuorilla. Jotkut asiantuntijat ovat huolissaan siitä, että kofeiinin ja tauriinin sekoitus energiajuomissa voi johtaa yleistymälätoimintaan, joka vaikuttaa erityisesti sydämeen ja hermostoon. Vaikka tutkimukset tauriinin erityisistä riskeistä ovat käynnissä, on hyvä idea rajoittaa saantia, kunnes tiedetään enemmän.

Akateeminen vaikutus

Teini-ikäiset vetoavat usein energiajuomiin pysyäkseen valppaina opiskelutuntien aikana tai menestyäkseen paremmin koulussa. Mutta väliaikaista energian lisäystä seuraa usein ”romahdus”, jolloin he ovat väsyneempiä ja vähemmän keskittyneitä kuin ennen. Sen sijaan, että energiajuomat parantaisivat akateemista suorituskykyä, ne voivat vaikeuttaa opiskelijoiden keskittymistä, tietojen muistamista ja stressin hallintaa.

Lisäksi uni on ratkaisevan tärkeää aivojen kehitykselle ja oppimiselle. Kun teini-ikäiset käyttävät säännöllisesti energiajuomia ja häiritsevät unirytmäänsä, he saattavat heikentää kykyään säilyttää

tietoa ja menestystä hyvin koulussa.

Pitkäaikainen unihäiriö liittyy muistiongelmien, heikentyneeseen kognitiiviseen toimintaan ja jopa mielenterveysongelmiin, kuten masennukseen.

Terveellisempien vaihtoehtojen edistäminen

Niin houkuttelevia kuin energiajuomat ovatkin, teini-ikäisillä on terveellisempiä tapoja pysyä energisinä ja keskittyneinä. Tasapainoisen ruokavalion, säännöllisen liikunnan ja asianmukaisen nesteytyksen edistäminen voi tarjota luonnollista ja kestävää energiaa koko päivän ajan. Hyvien nukkumistottumusten kehittäminen, kuten nukkumaanmeno ja herääminen samaan aikaan joka päivä, on avain pitkäaikaiseen henkiseen ja fyysiseen tervey-

teen.

Teini-ikäisille, jotka tarvitsevat hieman ylimääräistä vauhtia opiskelutuntien aikana, ehdota juomavettä, yrttiteetä tai pientä kupillista kahvia suositteluisissa rajoissa. Nämä vaihtoehdot tarjoavat kosteutta ja hellävaraisen energiakohotuksen ilman energiajuomien äärimmäisiä sivuvaikutuksia.

Malti on avainasemassa

Vaikka satunnainen energiajuoma ei todennäköisesti aiheuta vakavaa haittaa, jatkuva ja liiallinen käyttö voi johtaa terveysongelmiin, erityisesti kehittyvillä teini-ikäisillä. Korkean kofeiini- ja tauriinipitoisuuden yhdistelmä tekee energiajuomista vähemmän kuin ihanteellisen valinnan nuorille opiskelijoille.

ONKILAHDEN LIIKENNEPUISTO

Vaasa pienoiskoossa avasi porttinsa – suosittu Onkilahden liikennepuisto valmiina uuteen kauteen!

Valmistautukaa vauhdikkaisiin seikkailuihin ja leikkisään oppimiseen! Onkilahden ihastuttava lasten liikennepuisto avaa ovensa jälleen toukokuun toisena päivänä ja kutsuu viettämään liikenneriemua täynnä olevaa kesää.

Viime vuoden menestyksen jälkeen, jolloin viereinen pumptrack-rata houkutteli jo valtavasti kävijöitä, on nyt tämän ainutlaatuisen liikennepuiston aika toivottaa lapset ja heidän perheensä jälleen tervetulleiksi. Toukokuun toisesta päivästä syyskuun loppuun asti 6–12-vuotiaat nuoret liikkujat voivat huristella 640 metrin pituisella radalla polkuautoilla tai pyörillä. Nuorimmille, 4–6-vuotiaille, on mahdollisuus ajaa potkuautoa vanhemman avustuksella.

Mutta vauhti ei ole ainoa vetonaula. Radan varrella odottaa kiehtova löytöretki pienoiso-Vaasaan. Peräti kaksitoista huolellisesti luotua pienoismallia kaupungin tunnetuista rakennuksista, kuten kaupungintalo, vesitorni ja rautatieasema, reunustavat reittiä. Mukana on myös tori, liikennepyyrät, liikennevalot ja tasoristeykset – kaikki luomassa mahdollisimman autenttista kaupunkikokemusta lapsiystävällisessä mittakaavassa.

“Onkilahden liikennepuisto on kuin Vaasa pienoiskoossa ja tarjoaa sekä lapsille että aikuisille upean ympäristön oppia liikennettä ja pitää hauskaa”, totesi palvelupäällikkö Jarmo Latvala viime vuoden avajaisissa, ja puisto todellakin lunastaa lupauksensa.

Arkena puisto on avoinna yleisölle kello 12–18 ja viikonloppuisin kello 12–16. Aamupäivät on varattu koulu- ja päiväkotiryhmien varauksille, jolloin Vaasan kaupungin nuorisopalveluiden ammattitaitoinen henkilökunta opastaa lapsia liikennesäännöissä ja turvallisuudessa.

Jokainen ajokerta alkaa lyhyellä turvallisuusohjeistuksella, ja lähtöjä on 30 minuutin välein. 36 polkuauton ja pyörän sekä jopa pienoismallin Lifti-bussista ansiosta ajoneuvoja riittää kaikille.

Älkääkä unohtako viereistä 1000 neliömetrin kokoista pumptrack-rataa, joka kutsuu jännittävään ajoon skeittilaudoilla, potkulaudoilla tai BMX-pyörillä!

Älä missaa tilaisuutta kokea Vaasa aivan uudella ja leikkisällä tavalla! Tervetuloa Onkilahden liikennepuistoon toukokuun toisena päivänä!

TERVEYS

Kannattaa olla onnellinen – silloin ei saa dementiaa

Elinikämme pidentyessä ja väestön ikääntyessä kohtaamme kiistattoman haas-teen: miten vähentää kasvavaa neurodegeneratiivisten sairauksien, kuten de-mentian, taakkaa. Dementia, jonka yleisin muoto on Alzheimerin tauti, on ollut kasvussa jo vuosikymmeniä.

Arvioiden mukaan vuonna 2050 maailmassa elää jopa 139 miljoonaa ihmistä, joilla on dementia. Huolestuttavasti uusia tapauksia diagnosoidaan vuosittain yli 10 miljoonaa – eli yksi tapaus joka kolmas sekunti. Uusi tutkimus kuitenkin tarjoaa toivoa ja raikkaan näkökulman: hyvinvointi saattaa olla avain dementiaan ehkäisyyn tai ainakin sen riskin lieventämiseen. Vaikka useimmat kansanterveysstrategiat keskittyvät biolääketieteellisiin interventioihin, nouseva näyttö viittaa siihen, että mielenterveyden ja positiivisten tunteiden edistäminen voi toimia tehokkaana työkaluna dementiaan ehkäisyssä. Vuosikymmenen tutkimus yhdistää hyvinvoinnin ja aivoterveyden Washingtonin yliopiston St. Louisissa sijaitsevan Well-being and Emotion ac-ross the Lifespan

Labin (WELLab) tutkijat julkaisivat merkittävän tutkimuksen, joka korostaa vahvaa yhteyttä hyvinvoinnin ja dementiaan riskin vähentämisen välillä. Yli kymmenen vuotta kestänyt monitieteellinen tutkimus tekee vakuuttavan esityksen hyvinvoinnin suojaavasta vaikutuksesta aivoihin.

Tutkimuksen tulokset perustuvat Chicagon ja Illinoisin vanhuksilta kerättyyn dataan vuodesta 1997 alkaen. Osallistujat suorittivat vuosittain kognitiivisia arviointia ja antoivat itsearviointeja tunne-elämästään ja yleisestä hyvinvoinnistaan.

Tutkijat havaitsivat, että ne henkilöt, jotka ilmoittivat säännöllisesti korkeista hyvinvoinnin tasoista, olivat vähemmän alttiita muistin ja ajattelukyvyn heikentymiselle, vaikka heillä olisi ollut Alzheimerin tautiin liittyviä biologisia markkereita.

Vaikka tämän yhteyden tarkat mekanismit ovat edelleen epäselviä, tulokset viittaavat vahvasti siihen, että hyvinvoinnin ylläpitäminen läpi elämän voisi auttaa viivästyttämään tai jopa ehkäisemään dementiaan puhkeamista.

Hyvinvointi – suoja dementiaa vastaan?

Tutkimus herättää myös laajemman kysymyksen: miksi hyvinvointi liittyy aivo-terveyteen? WELLabin johtaja, tohtori Emily Willroth, ehdottaa, että tähän yhteyteen voi olla useita selityksiä. ”Ihmiset, jotka raportoivat korkeammasta hyvinvoinnista, ovat todennäköisemmin mukana toiminnassa, jonka tiedämme edistävän aivoterveyttä, kuten säännöllisessä liikunnassa, sosiaalisessa kanssakäymisessä ja henkisessä virikkeellisyydessä”, Willroth toteaa. Näillä aktiviteeteilla on pitkään tiedetty olevan yhteys kognitiivisen heikkenemisen vähentämiseen, mutta tutkimus menee as-keleen pidemmälle ja viittaa siihen, että hyvinvointi saattaa myös toimia puskurina stressin haitallisilta vaikutuksilta, jotka ovat tunnettu dementiaan riskitekijä. Tohtori Kyrsten Costlow Hill, yksi tutkimuksen toisista kirjoittajista, selittää, että stressi voi vahingoittaa aivojen tärkeitä järjestelmiä, jotka ylläpitävät kognitiivisia toimintoja. Korkea hyvinvointi sen sijaan voi tarjota resilienssiä, joka auttaa torjumaan tai lieventämään näitä vahinkoja. Mitä hyvinvointi merkitsee jo dementiaa sairastaville? Vaikka hyvinvointi tunnustetaan nyt

mahdolliseksi ennaltaehkäiseväksi keinoksi, sillä on myös keskeinen rooli jo dementiaan kärsivien ihmisten elämän parantamisessa. WELLab korostaa, että hyvinvointiin kohdistuvat interventiot voivat lisätä autonomiaa, osaamisen tunnetta ja yhteenkuuluvuutta myös dementiaan edetessä. Yksinkertaiset aktiviteetit, kuten liikunta, ulkoilu ja sosiaalinen kanssakäyminen, ovat osoittautuneet erittäin hyödyllisiksi dementiaa sairastaville. Nämä toimenpiteet eivät pelkästään paranna mielialaa ja kognitiivisia toimintoja, vaan ne myös lisäävät elämänlaatua. Lisäksi muisteluterapia, jossa ihmiset kannustetaan reflektoimaan menneitä muistojaan, voi edistää emotionaalista vakautta ja vahvistaa kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kotona vanheneminen – eli asuminen omassa kodissa sen sijaan, että siirryttäisiin laitokseen – on osoittautunut erityisen tehokkaaksi keino lisätä vanhusten, myös dementiaa sairastavien, hyvinvointia. Käyttämällä yksinkertaisia kodin mukautuksia, apuvälineitä ja ylläpitämällä sosiaalisia yhteyksiä yksilöt voivat kokea suurempaa tyytyväisyyttä elämäänsä. Dementiakylät, jotka tarjoavat turvallisen mutta tutun ympäristön, ovat myös nousseet malliksi, joka säilyttää dementiaapotilaiden arvokkuuden ja elämänlaadun.

Tie eteenpäin: Toimi nyt,

kun tiedämme

Vaikka tulokset ovat lupaavia, tohtori Willroth korostaa, ettei dementiaan ole olemassa "ihmelääkettä". Kuitenkin näyttö viittaa siihen, että voimme jo nyt ryhtyä toimiin tämän tuhoisan sairauden riskin vähentämiseksi. Kansanterveydellisten aloitteiden tulisi asettaa hyvinvointi etusijalle dementiaa ehkäisevänä tekijänä. Väestön ikääntyessä tarve strategioille, jotka eivät ainoastaan hoida vaan myös ehkäisevät

neurodegeneratiivisia sairauksia, tulee jatkossa kasva-maan. Hyvinvoinnin sisällyttäminen päivittäisiin rutiineihin ei ole pelkästään onnellisemman elämän asia; se voi olla myös avain kognitiivisen toimintakyvyn säilyt-tämiseen vanhuuteen asti. Liikunta, sosiaalinen vuorovaikutus, tietoisuusharjoitukset ja positiivinen tunne-elämä ovat kaikki saavutettavia ja tehokkaita kei-noja parantaa sekä mielen että aivojen terveyttä.

Kuten tutkimus osoittaa, hyvinvointiin sijoittaminen tuo pitkän aikavälin hyötyjä paljon pidemmälle kuin pelkkä onnellisuus – se voi olla avain dementia-tapausten vähenemiseen tulevaisuudessa. Vaikka emme voi täysin poistaa riskiä sairastua neurodegeneratiivisiin sairauksiin, askeleet kohti mielen ja tunne-elämän hyvinvoinnin edistämistä voivat pienentää dementia todennäköisyyttä miljoonille ihmisille. Maailmassa, jossa dementia

on yksi kiireellisimmistä kansanterveyden haasteis-ta, meidän on toimittava nyt. Hyvinvoinnin asettaminen etusijalle, sekä henki-lökohtaisessa elämässä että kansanterveyspolitiikassa, voi johtaa terveempään ikääntymiseen ja lopulta dementia pienempään kuormitukseen yksilöille, per-heille ja yhteiskunnalle. Hyvinvoinnin laiminlyönnillä on liian kova hinta – sekä mielellemme että tulevaisuudellemme.

ILMASTONMUUTOS

Copernicus: Maaliskuu 2025 oli Euroopan lämpimin maaliskuu ikinä – ilmastokriisi syvenee

PALAVA PLANEETTA: Euroopan lämpimin maaliskuu historiassa Copernicus Climate Change Service (C3S) vahvistaa pelkojen aiheeksi tulleen asian: maaliskuu 2025 oli Euroopan lämpimin maaliskuu koskaan, rikkoen edelliset ennätykset ja syventen huolta ilmastokriisin kiihtymisestä.

Globaalisti maaliskuu 2025 oli toiseksi lämpimin maaliskuu, keskimääräisellä pintalämpötilalla 14,06°C - 0,65°C korkeampi kuin 1991-2020 keskiarvo ja huolestuttavat 1,60°C esiteollista aikaa korkeampi. Vaikka kuukausi oli 0,08°C viileämpi kuin ennätyslämmin maaliskuu 2024, se oli silti hieman lämpimämpi (+0,02°C) kuin kolmanneksi lämpimin maaliskuu (2016).

Mutta järkyttävän havainto? Tämä oli 20. kuukausi viimeisen 21 kuukauden aikana, jolloin globaali lämpötila oli 1,5°C esiteolliseen aikaan verrattuna - kriittinen kynnyksarvo, joka voi laukaista peruuttamattomia ilmastokipinöitä.

Euroopan kohtalona helle: Manner kuumenee

Euroopassa maaliskuu 2025 oli ennennäkemätön. Mannerosan keskilämpötila oli 6,03°C, shokeeraavat 2,41°C normaalia korkeampi. Kovimmin lämpötilan nousu koetteli Itä-Eurooppaa ja lounaista Venäjää,

missä lämpötilat nousivat tavallista paljon korkeammiksi.

Samantha Burgess, ECMWF:n strategisen ilmastotyön johtaja, totesi: ”Maaliskuu 2025 oli Euroopan lämpimin maaliskuu ikinä, korostaen jälleen kuinka lämpötilat jatkavat ennätysten rikkomista. Se oli myös kuukausi äärimmäisten sademäärien ristiriitojen aikaa - jotkin alueet kärsivät kuivimmasta maaliskuusta, kun taas toiset kokivat merkäimän vähintään 47 vuoteen.”

Tämä ilmaston heilahtelu äärimmäisen kuivuuden ja tulvien välillä on muodostumassa uudeksi normaaliksi, horjuttaen maataloutta, ekosysteemejä ja yhteiskuntia.

Arktinen kriisi: Merijään peittävyys ennätyksellisen alhainen
Kun Euroopa paahtoi, Arktis kärsi uuden kolauksen. Talvimerijään laajuus oli ennätyksellisen pieni, jatkaen vuosikymmeniä kestänyttä laskutrendiä. Heijastavan jään väheneminen kiihdyttää ilmaston lämpenemistä, koska tumma merivesi imee itseensä enemmän lämpöä - vaarallinen noidankehä.

Tutkijat varoittavat, että ilman kiireellisiä toimia Arktis voi olla jäätön kesäisin jo vuosikymmenen kuluessa, mikä uhkaa globaaleja sääilmiöitä, merenpinnan nousua ja

biodiversiteettiä.

Miksi tämä on tärkeää? Elämme ilmastohätätilassa
1,5°C ei ole tavoite - se on raja, jonka olemme jo ylittäneet

Pariisin ilmastositomuksen tavoite oli pitää lämpeneminen alle 1,5°C, mutta olemme jo vaarallisella alueella.

20 viimeisestä 21 kuukaudesta ylitti tämän rajan, mikä tarkoittaa että olemme tuntemattomilla vesillä.

Ääri-ilmiöt ovat uusi normaali

Kuivuudet, tulvat, metsäpalot ja helleaaltokaudet eivät ole enää poikkeuksia - ne ovat uusi perusta.

Euroopan metsäpalokausi alkaa aikaisemmin ja kestää pidempään, kun Välimeren alueella kamppaillaan vakavan vedenpuutteen kanssa.

Arktiksen romahdus vaikuttaa kaikkiin

Sulava jää häiritsee jet-virtaa, jottaen pitkittyneisiin helleaaltoihin ja äärimmäisiin kylmänpurkauksiin.

Nouseva merenpinta uhkaa rannikkokaupunkeja ympäri maailmaa
Miamiasta Mumbaihin.

Toimintakehotus: Mitä on tehtävä?

Copernicus-raportti ei ole vain jälleen yksi ilmastovaroitus - se on hälytysmerkki.

□ Lopeta fossiilisten polttoaineiden tukiaiset - Hallitukset kaatavat edelleen miljardeja öljyyn ja kaasuun samalla kun uusiutuvan energian rahoitus jää odottamaan.

□ Nopeuta siirtymistä uusiutuvaan energiaan - Aurinko- ja tuulivoiman on korvattava kivihiihi ja kaasu vuosien, ei vuosikymmenten sisällä.

□ Tiukemmat ilmastopäätökset - Hiiliverot, metsien suojele ja sitovat päästörajoitukset ovat ehdotonta.

□ Valmistaudu väistämättömään - Vaikka päästöt loppuisivat tänään, jäljellä oleva lämpö takaa lisää ääri-ilmiöitä. Kaupunkien on sopeuduttava nyt.

Tämä vuosikymmen ratkaisee tulevaisuutemme

Emme riko vain ennätyksiä - tuhoamme planeettaamme. Jos maaliskuu 2025 on merkki tulevasta, 2020-luku tulee määrittämään välttämekö ilmastokatastrofin vai syöksymmekö peruuttamattomaan kaaokseen.

Puolittaisen toiminnan aika on ohi. Toiminnan aika on nyt.

TAIDE

HELENE SCHJERFBECK

Helene Schjerfbeckin teokset saapuvat New Yorkin Met-museoon – ensimmäinen suomalaisnäyttely maailmankuulussa taidelinnassa

Ateneumin taidemuseo 2.4.2025

SUOMEN TAIDEHISTORIAN

kirjoitetaan uusi merkittävä luku, kun Helene Schjerfbeckin teokset nähdään New Yorkin Metropolitan Museum of Artissa (The Met) 5.12.2025–5.4.2026. Tämä on ensimmäinen kerta, kun suomalaisen taiteilijan näyttely avautuu yhdessä maailman arvostetuimmista taidemuseoista. Näyttely on Ateneumin ja Jane ja Aatos Erkon säätiön Klassikot maailmalle -hankkeen yhteistyön hedelmä.

Unelmien täyttymys suomalaiselle taiteelle

”Tämä on unelmien täyttymys sekä minulle että koko suomalaiselle taiteelle. The Met on vertaansa vailla oleva museo, ja on valtava kunnia, että juuri Helene Schjerfbeckin teokset saavat tilan sen seinillä”, kertoo Ateneumin museonjohtaja Anna-Maria von Bonsdorff.

Näyttely esittelee Schjerfbeckin (1862–1946) koko uran ajanjakson – varhaisista nuoruuden töistä syvällisiin omakuviiin. Yli 60 teoksen joukossa nähdään muotokuvia, asetelmia ja maisemia, kuten klassikoita Toipilas (1888), Ompelijatar (1905) sekä useita omakuvia. Erityisenä nähtävyytenä on Pitsihuivi (1920), jonka The Met hankki kokoelmiinsa vuonna 2023 – se on ensimmäinen suomalaisen taiteilijan teos museon kokoelmissa.

Helene Schjerfbeck: Mustaustainen omakuva (1915). Kansallisgalleria / Ateneumin taidemuseo, kokoelma Hallonblad. Kuva: Kansallisgalleria / Yehia Eweis.

Kansainvälinen yhteistyö ja nykytaidekävelyt

Näyttely sijoittuu The Metin Robert Lehman -siipeen, ja sen kuraattorina toimii museon asiantuntija Dita Amory. Konsulttina on Anna-Maria von Bonsdorff. Näyttelyä säestää The Metin julkaisema kattava luettelo, jossa on myös von Bonsdorffin artikkeli.

Schjerfbeckin näyttelyn rinnalle nousee myös suomalaisen nykytaiteen katselmus: Remix the Archive -näyttely galleriassa touko-kesäkuussa 2025 esittelee generatiivista taidetta, joka on luotu

Kansallisgallerian avoimesta kokoelmadatasta. Näkyvillä on muun muassa Ilmo ja Aarni Kapasen palkittu teos Loom of Reality.

Suomalainen taide valloittaa maailman

Schjerfbeckin teokset ovat olleet menestys myös aiemmin kansainvälisesti: vuonna 2019 Lontoon Royal Academy of Arts -näyttely keräsi ylistystä, ja Japanin ja Saksan kiertueet 2014–2016 vahvistivat hänen asemaansa maailmantaiteilijana.

Klassikot maailmalle -hankkeen ansiosta myös muut suomalaiset mestarit saavat

kansainvälistä näkyvyyttä: Pekka Halosen näyttely avautuu Pariisin Petit Palais'ssa marraskuussa 2025, ja Akseli Gallen-Kallelan teoksia oli juuri nähtävillä Wienin Belvederessä.

Kuka oli Helene Schjerfbeck?

Schjerfbeck loi oman modernin tyylinsä, karsien maalauksistaan kaiken tarpeettoman. Hänen omakuvansa kertovat syvällisestä taiteilijamatkasta nuoruudesta vanhuuteen. Ateneumin kokoelma sisältää yli 200 hänen teostaan – maailman laajimman Schjerfbeck-kokoelman.

KIRJA

HISTORIAALLINEN KIRJALLISUUS

Karl August Tavaststjerna: Aatelismies Romantikko vaikeiden aikojen pyörremyrskyssä Waasan Päivälehti julkaisee *Kovina aikoina*

KARL AUGUST TAVASTSTJERNA, suomenruotsalaisen kirjallisuuden kiistanalainen ja suuri tähti, syntyi vuonna 1860 aatelissukuun Mikkelissä. Jo lapsuudessa hän koki yläluokkaisen elämän varjot, kun hänen äitinsä kuoli lavantautiin hoitaessaan kerjäläisiä nälänhädän aikana. Tämä traaginen tapahtuma teki lähtemättömän vaikutuksen nuoreen Karl Augustiin, mikä heijastui myöhemmin hänen teoksiinsa.

Tie kouluun

Tavaststjernassa oli kivinen. Isänsä kuoleman jälkeen hän joutui eversti Constantin Ruinin holhoukseen, eivätkä opinnot Helsingin ammattikorkeakoulussa juurikaan innoittaneet. Hän kaipasi paluuta Pariisiin taidekentälle, mutta palasi lopulta pettyneenä Suomeen. Tämän jälkeen hänen kirjallinen uransa alkoi kuitenkin kukoistaa.

Tavaststjerna oli kiistanalainen hahmo, ”isänmaan isänmaanystävä”, joka vihasi Suomen älyllistä ilmapiiriä ja kielitaisteluja. Hän jänosi kansainvälistä tunnustusta ja liikkui Pariisin taiteilijapiireissä, mutta samalla hän kuvasi teoksissaan suomalaisen yhteiskunnan ristiriitoja ja epäoikeudenmukaisuuksia. Romaani *Hårda tider* (1891) on brutaali kuvaus 1860-luvun nälänhädävuosista, joissa jalo romantiikka törmää synkkään todellisuuteen.

Tavaststjernan kynä oli terävä ja satiirinen. Hän ei kaihtanut kuvata yhteiskunnan pimeää puolta, ja hänen työnsä herätti aikanaan paljon keskustelua. Hän oli realisti, joka ei kaunistellut todellisuutta, mutta samalla hänellä oli kauneutta ja

harmoniaa kaipaavan romantikon sielu.

Tavaststjernan kirja *Hårda tider* ja suomennos *Kovina aikoina* julkaistaan jatkossa Waasan Päivälehtien verkkosivuilla.

Hänen elämänsä päättyi traagisesti Porissa vuonna 1898, vain 37-vuotiaana. Tarinan mukaan hänelle annettiin lääkkeen sijaan tappava annos lampuöljyä, muiden lähteiden mukaan se oli sairaanhoitajan virhe. Tämä näennäisesti absurdi kuolema on hänen ristiriitaisen elämänsä loppu.

Tavaststjernan perintö elää suomenruotsalaisessa kirjallisuudessa. Hänen teoksensa ovat ajattomia kuvauksia ihmisen roolista vaikeina aikoina, ja hänen satiirinen kynänsä raapaisee edelleen yhteiskunnan pintaa. Hän oli jalo romantikko, joka uskalsi katsoa todellisuutta silmiin ja kuvailla sen raakuutta.

Hänen kirjansa *Kovina aikoina* on virstanpylväs suomalaisessa kirjallisuudessa, joka kuvaa nälkävuosien kurjuutta ja epätoivoa. Tavaststjerna ei säästää lukijaa, vaan näyttää nälän, sairauden ja kuoleman kauheat kasvot. Hän kuvailee myös ihmisten epätoivoisia yrityksiä selviytyä ja jopa käyttää toisiaan hyväkseen. Kirja on karu kuvaus ajasta, jolloin Suomi oli

Karl August Tavaststjerna (1860-1898) Wikimedia Commons
köyhä ja nälkäinen maa.

Tavaststjernan huumori oli mustaa ja sarkastista. Hän pilkkasi aateliston tekopyhyttä ja porvariston ahneutta. Hän ei säästellyt sanojaan, ja hänen teoksensa ovat täynnä teräviä havaintoja ja osuvia vertailuja.

Hän oli kirjailija, joka uskalsi nauraa vakavillekin asioille.

Tavaststjerna oli myös erittäin lahjakas. Hän kirjoitti runoja, näytelmiä ja romaaneja, ja hän oli myös taitava toimittaja. Hän perusti oman sanomalehden, mutta se ei menestynyt taloudellisesti. Hän oli visionääri, joka halusi muuttaa maailmaa, mutta hänellä oli myös realistinen käsitys sen raakuudesta.

Karl August Tavaststjerna oli kiistanalainen ja kiehtova hahmo, joka jätti lähtemättömän jäljen suomenruotsalaiseen kirjallisuuteen. Hänen teoksensa ovat edelleen ajankohtaisia, ja niitä luetaan ja tutkitaan edelleen.

Hän oli jalo romantikko, joka uskalsi katsoa todellisuutta silmiin ja kuvailla sen raakuutta.

NÄYTTELY

AMOS REX

Anna Estarriolan teokset vievät katsojan mukaan monitulkintaisen todellisuuden labrynttiin – Amos Rexin uusi näyttely haastaa aistit ja ajattelun

MITÄ TAPAHTUU, kun todellisuus ei olekaan sitä, miltä se ensi silmäyksellä näyttää? Entä jos kaikki ympärillämme oleva – esineet, äänet, tilat – onkin lavastettua, muokattua ja tarkoituksella aseteltua? Katalonialaissyntyisen, Helsingissä asuvan mediataiteilija Anna Estarriolan uusi näyttely *Staged Circumstances and Piles of Things* Amos Rexissä kutsuu katsojan purkamaan todellisuuden kerroksia ja astumaan mukaan monimutkai-

seen, aistilliseen seikkailuun.

Näyttely, joka avattiin yleisölle 2. huhtikuuta, on Estarriolan laajin yksityisnäyttely tähän mennessä. Se levittäytyy Amos Rexin maanalaisiin saleihin kuin elävä labryntti, jossa jokainen teos on oma maailmansa – toisinaan hämmästyttävän konkreettinen, toisinaan häilyvän abstrakti.

Lavastettuja tiloja ja muuttuvia

merkityksiä

Estarriolan teoksissa yhdistyvät veistokset, liikkuva kuva, ääni ja elektroniikka, luoden dynaamisia installaatioita, jotka reagoivat katsojan läsnäoloon. Näyttelyn nimi (*Lavastettuja olosuhteita ja kasoittain asioita*) viittaa sekä teosten fyysiseen rakenteeseen että niiden filosofiseen lähtökohtaan: miten meidän ympärillämme olevat asiat saavat merkityksensä? Voimmeko luottaa silmiimme ja muihin aistihimme?

”Estarriolan teokset eivät vain kerro tarinoita – ne aktivoivat katsojaa osallistujaksi. Hänen installaationsa ovat kuin pieniä teatteriesityksiä, joissa jokainen voi löytää oman roolinsa,” kertoo näyttelyn kuraattori Katariina Timonen.

Tieteen ja taiteen risteyskohtia

Estarriolan taiteessa on nähtävissä vahva vaikutus luonnontieteistä, erityisesti kvanttifysiikasta ja neurotieteestä. Hänen teoksissaan tutkitaan, miten aivot käsittelevät informaatiota ja miten me rakennamme ympärillemme järjestystä kaoottisesta maailmasta.

”Haluan, että katsojat kyseenalaistavat sen, mitä he näkevät. Onko se, mitä näen, todella olemassa? Vai onko se vain konstruktio, jonka olen sisäistänyt?” Estarriola pohtii.

Hänen töitään on esitelty kansainvälisesti, ja niitä kuuluu muun muassa Kansalliskallerialaan ja Saastamoisen säätiön kokoelmiin. Vuonna 2015 hän sai merkittävän AVEK-palkinnon, ja hänet on myönnetty myös valtion viisivuotinen taiteilija-apuraha.

Kokeile, kosketa, kumoa odotukset Amos Rexin näyttely ei ole perinteinen taidekokonaisuus, jossa katsoja kulkee hiljaa teosten ohi. Tässä labryntissä jokainen liike, katse tai kosketus voi muuttaa kokemusta. Estarriolan teokset saavat aivot työskentelemään – ne hämmentävät, rikkovat odotuksia ja jättävät katsojan miettimään, mikä on todellista ja mikä lavastettua.

Staged Circumstances and Piles of Things on nähtävillä Amos Rexissä 2. huhtikuuta – 1. syyskuuta 2025. Samassa tilassa esitellään myös Enni-Kukka Tuomelan *Expanding Empathies* -näyttely, joka tarjoaa mielenkiintoisen vastapainon Estarriolan teoksille.

Kuvat: Anna Estarriola, *System-Amos Rex-Aukusti Heinonen*

AnnaEstarriola_03_Amos Rex_StellaOjala

TEKOÄLY

AI-luodut podcastit: Uusi aikakausi audiosisällön parissa NotebookLM

20 jokapäiväistä lyhennettä, jotka sinun on tiedettävä (ja ehkä joitain, joita et tarvitsekaan!)

**Podcast in English:
Russian disinformation**
<https://vpress.ovh/podcasts.htm>

Digitaalisen median nopeasti kehittyvässä maailmassa tekoäly (AI) jatkaa rajojen venyttämistä ja muokkaa teollisuuksia sekä määrittelee luovia prosesseja uudelleen.

Yksi merkittävimmistä edistysaskeleista on Googlen NotebookLM, edistynyt kieliteknologia, jolla on potentiaalia mullistaa podcast-maailma. Sen kyky tuottaa laadukasta äänisisältöä, joka vastaa ihmisen tuottamaa, avaa uusia ja jännittäviä mahdollisuuksia tekoälyn ohjaamille tarinoille, koulutukselle ja viihteelle.

AI-luotujen podcastien nousu

Podcast-alan kasvaessa hurjaa vauhtia sisällöntuottajat ja mediayritykset etsivät jatkuvasti innovatiivisia työkaluja, joilla tehostaa tuotantoa ja vahvistaa luovuutta. NotebookLM,

joka sai alun perin huomiota kyvystään tuottaa korkealaatuisia tekstejä, on nyt ottanut askeleen äänisisällön pariin. Tämä uraauurtava teknologia voi tuottaa podcasteja, joita on lähes mahdotonta erottaa ihmisten luomista, mikä avaa uusia mahdollisuuksia tulevaisuudelle.

NotebookLM tuottamien podcastien vetovoima perustuu useisiin ainutlaatuisiin ominaisuuksiin, jotka erottavat ne perinteisistä podcasteista:

Luonnollisen kuuloinen ääni: NotebookLM voi tuottaa äänisisältöä, joka jäljittelee ihmisen puheen luonnollista rytmiä ja sävyä. Tämä takaa kuuntelijalle sujuvan kokemuksen, jossa on vaikea havaita, että podcast on tekoälyn luoma.

Monipuoliset aiheet: Olipa kyse uutisista, ajankohtaisista tapahtumista tai kevyistä tarinoista, NotebookLM voi käsitellä monenlaisia aiheita. Sen joustavuus tekee siitä ihanteellisen työkalun sisällöntuottajille,

Lyhenteitä on nykyään kaikkialla. Tekstiviestien lyhenteistä tekniseen ammattikieleen, kätevä 3-kirjaimiset yhdistelmät (ja joskus pidemmät) voivat olla hämmäntäviä, jos et ole tietoinen. Mutta älä pelkää, muut lyhenne seikkailijat! Tämä artikkeli antaa sinulle tietoa tulkita 20 yleisintä lyhennettä, joita kohtaat jokapäiväisessä elämässä.

LOL: Laughing Out Loud, Lot of Laugh, Äänekäs nauru (Tämä saattaa olla jo klassikko monille!)
BRB: Be Right Back (Täydellinen nopeaan wc-taukoon keskustelun aikana)
OMG: Oh My God (Ilmaisee yllättyneisyyttä tai voimakkaita tunteita)
IMHO: In My Humble Opinion, Nöyrän mielipiteeni mukaan (tapa aloittaa mielipiteesi kohteliaasti)
** ASAP: ** Mahdollisimman pian (Tulen sytyttämään jonkun alle... kiva)
FYI: For Your Information, Tiedoksi (heads-up jollekin)

ETA: Estimated Time of Arrival arvioitu saapumisaika (ilmoittaa, milloin odottaa jotakuta)
Vastauspyyntö: Vastaa (virallinen pyyntö vastauksesta kutsuun)
PDF: Portable Document Format, Siirrettävän asiakirjan muoto
JPG: Joint Photographic Experts Group (suosittu kuvatiedostomuoto)
GIF: Graphics Interchange Format (Toinen kuvamuoto, joka tunnetaan animaatioista)
TIFF: Tagged Image File Format (käytetään korkealaatuisille kuville)
WWW: World Wide Web (Internetin perusta, jonka tunnemme)
HTTP: Hypertext Transfer Protocol (kieli, jota verkkosivut käyttävät puhumiseen)
GPS: Global Positioning System (auttaa navigoimaan maailmassa)
Pankkiautomaatti: Pankkiautomaatti (ystävällinen paikallinen pankkiautomaatti)
DIY: Tee se itse (käteville ihmisille)
VIP: Erittäin tärkeä henkilö (joku, joka saa erityiskohtelua)
TBA: To Be Announced Ilmoitetaan myöhemmin (Pysy kuulolla saataksesi lisätietoja)
TBD: Ole luja (selvitäme edelleen asioita)

Tämä on vain esimakua lyhenteiden maailmasta, mutta kun nämä 20 ovat vyön alla, olet hyvin matkalla tulkitsemaan jokapäiväistä kieltä satunnaisista teksteistä teknisiin asiakirjoihin. Joten seuraavan kerran, kun näet lyhenteen, joka saa sinut naarmuttamaan päätäsi, muista tämä luettelo ja jatka pikakirjoituksen viestinnän ihmeellisen maailmaan.

Waasan Päivälehti

Moderni sanomalehti, jonka ulkoasussa on piirteitä 1870-luvun lehdistöstä. Silloin sanomalehdissä oli vain 4-8 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten muutamassa sivussa on paljon luettavaa.

Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini, Aria ja Monica tekevät osan rutiininomaisesta toimitustyöstä, kuten käännöstyö, korrehtuurin luku ja lyhyen notisien kirjoittaminen. Kaikki tekstit on tarkastettu toimittajilla ja toimitus vastaa tekstien sisällöstä.

Waasan Päivälehti on päivälehtityyppinen julkaisu, toistaiseksi se ilmestyy sunnuntai-aamuisin, mutta tavoitteenamme on että se jatkossa ilmestyy joka aamu.

Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi.

Päätoimittaja on Hans Björknäs.

Lukijoiden kirjoitukset ovat tervetulleita!

Lehti on paikallisessa omistuksessa ja tulee sellaisena pysymään.

Toimitus: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

Helsingin toimitus: Waasan Päivälehti, Toinen linja 9 B 36, 00530 Helsinki. Puhelin +358-40-5462455. Ilmoitukset pyydetään lähettämään emaililla jpg-muodossa.

Email: waasanpaivalehti@gmail.com

TOUKOKUUN HOROSKOOPPI

Toukokuun horoskooppi – tähdet höpisevät (ja vähän asiaakin)

Oinas (21.3.–19.4.)
Toukokuu alkaa energisesti! Harmi vain, että unohdit mihin sen energian laitoit. Etsi sohvan alta tai jääkaapista. Rakkaus kolkuttaa – avaa ovi, mutta kurkkaa ensin ovisilmästä.

Härkä (20.4.–20.5.)
Onnittelut, nyt on sinun kuukautesi! Palkitse itsesi kakulla, lahjoilla ja ehkä yhdellä ylimääräisellä kuohuvalasilla. Talous näyttää vakaalta – kunnes kävelet kirpputorin ohi.

Kaksoiset (21.5.–20.6.)
Sinulla on vastaus kaikkeen, mutta kukaan ei ole vielä esittänyt kysymystä. Varo sanaleikkejä – kaikki eivät arvosta, että heitä kutsutaan ”aamuzombeiksi kahvivajauksessa”.

Rapu (21.6.–22.7.)
Tunteet kuplivat pin-

nassa. Se on ihan ok, etenkin jos näet söpön koiran sateessa. Ura etenee – hitaasti, kuin lomalle lähtenyt etana.

Leijona (23.7.–22.8.)
Toukokuu on sinun catwalkisi! Mutta muistathan: kaikki jalkakäytävät eivät ole esiintymislavoja. Rakkaus kukoistaa – samoin parvekkeen rikkaruohot. Valitse, kumpaa kastelet.

Neitsyt (23.8.–22.9.)
Suunnitellet kaiken viimeistä piirtoa myöten. Toukokuu sanoo: ”Tsemppiä!” Tähdet suosittelevat rentoutumista – tai edes spontaania taco-tiistaita.

Vaaka (23.9.–22.10.)
Punnitset vaihtoehtoja. Toukokuu saattaa jumittaa sinut päätösten sumaan – erityisesti jäätelöaltaalla. Rakkaus on lähellä, ehkä piilossa kirjahyllyn takana.

Skorpion (23.10.–21.11.)
Vedät puoleesi salaisuuksia ja draamaa. Täydellistä – toukokuu tarjoilee molempia, cliffhangereilla höystettynä.

Vinkki: pidä kahvivarasto kunnossa.

Jousimies (22.11.–21.12.)
Matkakuume nousee! Vaikka reissu suuntautuisi vain lähikauppaan. Toukokuu kehottaa kokeilemaan jotain uutta – vaikka salsaa. Tai edes tulista kastiketta.

Kauris (22.12.–19.1.)
Teet kovasti töitä. Toukokuu kuiskaa: ”Rauhoitu vähän.” Puistopiknik voi antaa enemmän oivalluksia kuin kolme Power-Point-esitystä.

Vesimies (20.1.–18.2.)
Olet aina askeleen edellä. Toukokuu vielä pyjama päällä. Tee kompromissi – ehkä sortsit ja bleiseri? Luovuus kukkii – kunhan löydät laturin.

Kalat (19.2.–20.3.)
Haaveilet suuria. Toukokuu tarjoaa sadetta, aurinkoa ja äkillisiä elämän tarkoitusta koskevia kysymyksiä postijonossa. Kuuntele vaistoasi – mutta katso myös säätiedotus.

HUUMORI SATA VUOT- TA SITTEN

Kinkerillä.

Rovasti:

— Onko kyläkunnassa mitään moittimista kristillisen elämän suhteen?

Eräs joukosta:

— Kyllä on. Tuolla Puutteenkylässä vaaditaan saksalaisesta pirtusta yhtä paljon kuin virolaisestakin.

Vanhaan hyvään aikaan.

Viinankeittäjä Tösselinen joutui kiinni 1860-luvulla virantoimituksessa ja tuomittiin 28 vuorokauden rangaistukseen vedellä ja leivällä. Kärsittyään rangaistuksen palasi hän lihavana patruunana kotikyläänsä kantaen selässään piimäleiliä ja käsivarrellaan isohkoa vasua. Vastaantuleva isäntämies kysäisi:

— Mitäs tuomisia se Tösseli kaupungista tuo.
— Tuonpahan pois alun toistakymmentä leipää ja pari kannua vettä, jotka jäivät ylitse ylläpidostani.

Isä ja poika

Pekka-Antero on saanut selkäänsä ja huutaa kostoksi ankaralle isälle oven raosta :
— En taatana tinua vanhana elätäkään, en!

Kekseliäs.

Jätkä Putkanen huomaa kotimatkaltaan presenninkinsä luo köydenpätkän pistävän esiin virolaisjaalan laidasta. Noudattaen luonteensa vaatimusta rupeaa Putkanen lappamaan köyttä olalleen. Kuitenkin herää laivuri ja yllättää varkaan, ennenkuin tämä ennättää katkaista köyttä. Kapteeni ärjäisee : — Vai sinä saakuli varastat köyttä. — Totta on, vastaa jätkä, minä aion hirttäytyä! — Tarvitsetko sinä kolmekymmentä syltä köyttä hirttäytyäksesi. — Tarvitsen! Aion nimittäin hirttäytyä Kallion kirkon torniin.

El tutissut.

Eräs majataloitsija Kuovin pitäjässä oli tunnettu siitä, ettei hän pelännyt korkeita virkamiehiä. Kun maaherra kerran saapui ja komensi itselleen heti paikalla kyytiä, antoi hän tämän odottaa asetuksen mukaisen pisimmän ajan, kun sensijaan eräs kohtelias kauppatukustaja sai kyydin heti. Kun maaherra sen vuoksi pyysi kyytikirjaa merkitäkseen siihen muistutuksen, sanoi majataloitsija: — Tass' on kirja ja panna ja mustetta, kun sinä

nyt vuan ossoisit kirjuttoo.

Siveysapostoli.

Imettäjä:

— Minkä minä teen herra pastori, en saa lasta ottamaan rintaa!

Pastori (langeten polvilleen) :

— Herralle olkoon kiitos siitä, että olen saanut niin siveellisen pojan!

Optimismia.

Filosoofi” Pirskanen: — Sen vain sanon, että ellen omaisi riittävää määrää optimismia, niin sortuisin varmasti.

Hoippuva Huttu (toimeton mies)

:— . Mitä se optimismi on? ■

Pirskanen: — Jaa, miten sen selittäisi? Optimismi, se on se mikä pitää miehen pystyssä tässä elämässä.

Hoippuva Huttu: — Vai niin, siis viina ja tupakka.

Parturissa

Parturi: Ja nyt — ajammeko parran myös?

Vieras:

— Kyllä mutta ainoastaan toiselta puolen — jos saan puolella hinnalla

Viikon astronominen kuva:

This spectacular image of the large spiral galaxy NGC 1232 was obtained on September 21, 1998, during a period of good observing conditions. It is based on three exposures in ultra-violet, blue and red light, respectively. The colours of the different regions are well visible : the central areas contain older stars of reddish colour, while the spiral arms are populated by young, blue stars and many star-forming regions. Note the distorted companion galaxy on the left side, shaped like the greek letter "theta".

Credit: ESO

licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License,

Ensi viikolla:

Lukijoilta

erittäin mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa.

Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen: waasanpaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa.

waasanpaivalehti@gmail.com
jpg-, tiff- tai png-muodossa.
Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen.
Ota yhteyttä:

waasanpaivalehti@gmail.com

Waasan Päivälehti
waasanpaivalehti@gmail.com